

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma Bvllarii Earvmve Svmmorvm Pontificvm
Constitvtionvm Qvae Ad Commvnem Ecclesiae Vsvm post
volumina Iuris Canonici, vsq[ue] ad Sanctissimum D. N.
D. Pavlvn Papam V. emanarunt**

Quaranta, Stefano

Venetiis, 1619

R

urn:nbn:de:hbz:466:1-10793

Tertia difficultas est, An de relictis pro aliis operibus piis in genere detrahatur quarta, & hæc pendet a futuro eventu, si enim executores distribuerint legatū in fabricam, luminaria, & ornamenta Ecclesiæ, vel in concernentia diuinum cultum, tunc quarta non deducitur, d. c. fin. & c. ex parte, & Couar, in d. c. fin. nu. 7. quia distributio quam facit executor censetur facta ab ipso testatore, l. vnum ex familia, §. 1. vbi D. nus, Barr. & Doct. de leg. 1. secus si executores distribuerent legatum in vsum non priuilegiatum locorum piorum.

Quarta difficultas versatur circa legatum factum pro maritandis duabus puellis singulis annis, & pro vna puella consanguinea: & conclusum fuit, neque etiam hoc casu deberi quartam, quia aut sunt pauperes, & non debetur quarta, vt supra dictum est, cum legatum sit factum personis, & non locis, aut non sunt pauperes, & vltra præfatam rationem, militat alia ratio, quod tale legatum non dicitur pium, & ideo ex eo quarta non debetur, Tiraq. de priuil. piæ causæ in princ. Quare conclusum secundum legatorum differentias, & distinctiones supra deductas esse hæc causa pronuntiandum.

Seraphinus Olinarius Auditor.

De hac quarta episcopo debita vide Molinā de iusti. & iu. dispu. 215. hanc quartam episcopo non deberi de relictis con fraternitatibus laicorum, & esse magis, communem sententiam elicitur ex Doctoribus relatis per Parisium conf. 34. nu. 29. lib. 4. Menoch. de recuperan. posses. remed. ii. nu. 31. Anton. Gabr. lib. 6. com. opi. de causa pia conclus. 9. num. 13. late Abb. consil. 31. parte 2. pro contraria parte vero vide Barba. consil. 1. num. 4. & Alex. consil. 102. nu. 5. lib. 7. legatum factum pauperibus de quibus præsumatur testatorem sensisse Menoch. lib. 4. de præsump. 115. legatum factum simpliciter ecclesiæ cuius ecclesiæ causa relictum præsumatur. idem præsump. 114. eo. lib. 4. legatum ad pias causas quando factū præsumatur idem lib. 4. præsump. 115.

REGULÆ, ORDINATIONES, ET CONSTITUTIONES

Cancellariæ Apostolicæ Sanctiss. D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papæ V.

Sanctissimus in Christo Pater, & D. N. D. Paulus diuina prouidentia Papa V. suorum prædecessorum vestigijs inhærendo, normam, & ordinem rebus gerendis dare volens, in crastinum assumptionis suæ, ad summum Apostolatus apicem, videlicet, die XVII. mensis Maij, Anno ab Incarnatione Domini Millesimo sexcentesimo quinto, Reseruationes, Constitutiones, & Regulas infra scriptas fecit, quas, etiam ex tunc suo tempore duraturas, obseruari voluit, & quas, Nos Alexander Sancti Laurentii, in Damaso Diaconus Card. Montaltus, S. R. E. Vicecancellarius, die 21. mensis Maij dicti Anni in Cancellaria Apostolica publicari fecimus.

Mm 4 Refer.

Reseruationes generales, & speciales.

- 1 In primis fecit easdem reseruationes, qua in Constitutione fel. rec. Benedicti Papæ XII. qua incipit, Ad regimen, continentur, & illa innovauit, ac locum habere voluit, etiam si officiales in eadem constitutione expressi, Apostolicæ Sedis officiales ante obitum eorum esse desierint, quo ad beneficia, quæ tempore quo officiales erant, obtinebant. Declarans nihilominus beneficia, quæ dictæ Sedis officiales, qui ratione officiorum suorum huiusmodi, eiusdem Sedis Notarij erant etiam dimissis ipsis officijs, & quando cunque assequuti fuerint, sub huiusmodi reseruationibus comprehendendi. Ac reseruauit beneficia, quæ per constitutionem Ioannis annis XXI. qua incipit, Execrabilis, vacant, vel vacare contigerit. Quam constitutionem & reseruationem S. S. tam ad beneficia obtenta quam ad quæcunque de quibus ordinarij & alij collatores contra Concilij Tridentini decreta disposuerunt, & disponent in futurum extendit, & ampliauit, & ea etiam beneficia dispositioni suæ reseruare voluit, de quibus per dictos Ordinarios aut alios collatores contra eiusdem concilij decretorum formam dispositum fuerit.

Reseruatio Cathedralium Ecclesiarum, & Monasteriorum ac tempore vacationum, Episcopatum, vacaturorum beneficiorum.

- 2 Item reseruauit generaliter omnes Ecclesias Patriarchales Primariales, Archiepiscopales, Episcopales, nec non omnia Monasteria virorum, valorem annuum ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentia, nunc quomodocunque vacantia, & in posterum vacatura. Et voluit quod excessus huiusmodi in literis exprimat, Ac etiam reseruauit dignitates, & beneficia omnia, ad collationem, præsentationem, electionem, & quæcunque aliam dispositionem Patriarcharum, Primatum, Archiepiscoporum, & episcoporum, nec non Abbatum, & aliorum quorumcunque Collatorum, & Collatorum secularium, & regularium, quomodolibet, non tamen ad collationem cum alio, vel alijs, aut etiam ad alterius præsentationem, vel electionem, pertinentia, quæ post illorum obitum, aut Ecclesiarum, seu monasteriorum, vel aliarum dignitatum suarum dimissionem, seu amissionem, vel priuationem, vsque ad promotionem successorum, ad easdem Ecclesias, aut Monasteria, vel dignitates, Apostolica auctoritate faciendam, & adeptam ab eisdem successoribus pacificam illorum possessionem, quomodocunque vacante & vacabunt in futurum.

Reseruatio Dignitatum, nec non suorum, & S. R. E. Cardinalium familiarum beneficiorum.

- 3 Item reseruauit generaliter dispositioni suæ omnes dignitates maiores, post Pontificales in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, nec non valorem decem florenorum auri communi æstimatione excedent. principales in Collegiatis Ecclesijs, Reseruauit etiam Prioratus, Præposituras, Præpositus, ac alias dignitates conuentuales, & Præceptorias generales ordinum quorumcunque, sed non militiarum, Ac quæcunque beneficia, quæ sui etiam, dum Cardinalatus sungebatur honore, existerent, ac S. R. E. viuentium nunc,

nunc, & qui erunt suo tempore Cardinalium familiares, continui commensales obtinent, & in posterum obtinebunt eorum familiaritate durante, ac in quibus, seu ad quæ, ius eis competit, aut competierit, etiam si ab ipsa familiaritate per obitum Cardinalium eorundem, vel alias recesserint. Declarans dignitates, quæ in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, post Pontificales non maiores existunt, et quæ ex Apost. Sedis Indulgentia, vel ordinaria auctoritate, aut consuetudine præscripta, vel alias quouis modo in collegiatis Ecclesiis principalem præeminentiam habere noscuntur, sub reservatione prædicta comprehendi debere.

Reservatio Beneficiorum Collectorum, & Subcollectorum.

- 4 Item reservavit generaliter omnia beneficia ecclesiastica quorumcunque Collectorum, & vnicorum in quacunque civitate, vel diocesi, qui suo tempore officia exercuerint, Subcollectorum fructuum, & proventuum Camera Apostolicæ debitorum illa videlicet beneficia duntaxat, quæ durante locum officio obtinebant, & in quibus, seu ad quæ ius, tunc eis competeat.

Reservatio beneficiorum Curialium, dum Curia transfertur.

- 5 Item reservavit omnia, et singula beneficia ecclesiastica, quorumcunque Curialium, quos dum curia Romana de loco ad locum transfertur, eam sequendo, decedere contigerit in quouis loco, quantumcunque etiam a dicta Curia remoto,

Reservatio beneficiorum Cubiculariorum, & cursorum.

- 6 Item reservavit generaliter idem D. N. Papa dispositioni suæ omnia beneficia Cubiculariorum, Cursorum suorum.

Reservatio beneficiorum Ecclesiarum S. Ioan. Lateranen. & S. Petri, ac B. Mariæ Maioris de Vrbe, & beneficiorum titularum Cardin. a Curia absentium.

- 7 Item reservavit dispositioni suæ generaliter quoscunque canonicatus, & præbendas, ac dignitates, personatus, & officia, in S. Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum, ac Beatæ Mariæ Maioris de Vrbe Ecclesiis; nec non ad collationem, provisionem, & præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem S. R. E. Cardinalium a Rom. Cur. absentium, ratione suorum Episcopatum, Cardinalatus, ac ipsorum Cardinalium titularum, & Diaconiarum, spectantia, quamdiu absentia sua duraverit, canonicatus, & præbendas, dignitates, personatus, administrationes, & officia, ceteraque beneficia, ecclesiastica, cum cura, vel sine cura vacantia, & in antea vacatura, tam in eadem Vrbe, quam in Ecclesiis, Civitatibus, & Diocesisibus dictorum Episcopatum consistentia, ac decerni irritum, & c.

Reser-

Reseruatio Mensium Apostolicorum. & de Alternatiua pro Episcopis residentibus.

8 Item cupiens idem D. N. Papa pauperibus clericis, & alijs benemeritis personis, prouidere, omnia beneficia ecclesiastica cum cura, & sine cura, secularia, & quorumuis ordinum regularium, qualitercūque qualificata, & vbicunq; existētia, & singulis, Ianuarij, Februarij, Aprilis, Maij, Iulij, Augusti, Octobris, & Nouembris, mensibus, vsque ad suæ voluntatis beneplacitum extra Romanam Curiam, alias quam per resignationem, quocumque modo vacatura, ad collationē, prouisionem, præsentationem, electionem, & quamuis aliam dispositionem quorumcunque collatorum, & collatricum secularium, & quorumuis ordinum regularium (non tamen S. R. E. Cardinalium) aut aliorum sub concordatis inter Sedem Apostolicam, & quoscumque alios initis, & per eos, qui illa acceptare, & obseruare debuerant, acceptatis, & obseruatis, quæ lædere non intendit, comprehensorum quomodolibet pertinētia, dispositioni suę generaliter reseruauit. Volens in supplicationibus, seu concessionibus gratiarum, quæ de dictis beneficijs tunc vacantibus, etiam Motu proprio, sicut de mense, in quo vacauerint, dispositiue mentionem fieri: alioquin gratias nullas esse. Ac consuetudines, etiam immemorabiles, optandi maiores, & pinguiōres præbendas, nec non priuilegia, & indulta Apostolica circa ea, ac etiam disponendi de huiusmodi beneficijs, aut quæ illa sub huiusmodi reseruationibus nunquam comprehendantur, etiam cum quibusuis derogatorijs, & fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & alijs decretis, quibusuis personis, & collegijs cuiuscunque dignitatis, & status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus quomodolibet concessa, aduersus reseruationem huiusmodi minime suffragari. Insuper Sanctitas sua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis intenta, ipsis quamdiu apud Ecclesias, aut dioceses suas vere, ac personaliter resederint duntaxat, de omnibus, & quibuscunque beneficijs ecclesiasticis cum cura, & sine cura, secularibus, & regularibus, ad liberam ipsorum duntaxat (non autem aliorum cum eis dispositionem, seu præsentationem, vel electionem, nec et cum consilio, vel consensu, seu interuentu Capitulorum, vel aliorum, aut alias) pertinentibus, quæ in antea in mensibus Februarij, Aprilis, Iunii, Augusti, Octobris, & Decembris, extra curiam ipsam vacare contigerint. (Dummodo alias dispositioni Apostolicæ reseruata, vel affecta non fuerint) libere disponendi facultatem concessit; ac etiam voluit, vt, si ipsi in collatione, aut alia dispositione beneficiorum in alijs sex mensibus, videlicet, Ianuarij, Martij, Maij, Iunii, Septembris, & Nouembris, vacaturorum (quæ etiam dispositioni suæ, vt præfertur, reseruauit) seu et aliorum dispositioni suæ, & dictæ Sedis quomodolibet reseruatorum, vel affectorum, sese intromiserint, aut quo minus prouisiones, & gratiæ Sanctitatis suæ de illis debitum effectum consequantur, impedimentum quo quomodo præstiterint, vsu, & beneficio prædictæ facultatis, eo ipso privati existant; ac collationes, & alie dispositiones de beneficijs, illius prætextu deinceps faciendę, nullius sint roboris, vel momenti. Illi vero, qui gratiā alternatiuę prædictæ acceptare voluerint, acceptationem huiusmodi per patētes literas manu propria subsignatas, suoque sigillo munitas, & in sua quisque ciuitate, vel diocesi datas, declarare, & literas ipsas huic ad Datarium Sanctitatis suæ transmittere teneantur, quibus ab eo receptis, & recognitis, tunc demum, & non antea, vt incipiant gratia supradicta. Dacernētes sic in dictis omnibus per quoscunq; &c. iudicari debere, ac irritum, &c.

De

De literis in forma Rationi congruit expediendis.

- 9 Item voluit idem D. N. Papa, quod concessa per fel. re. Gregorium Papā xiiij. & Innoc. ix. prædecessores suos, & de eorum mandato, expediantur in forma Rationi congruit, sub die coronationis suæ, vt moris est, & idem quo ad concessa per piæ me. Greg. xiiij. Sixtum Quintum, & Urbanū vii. etiam prædecessores suos, ad sex menses duntaxat, ab ipso die Coronationis incipiendos, obseruari voluit.

Declaratio reseruatiōis Ecclesiarum & beneficiorum per prædecessores reseruatiōum.

- 10 Item declarauit, omnium, & singularum Ecclesiarum Cathedralium, & monasteriorum prouisiones, quas prædicti prædecessores sui, ordinationi, & dispositioni, eorum, nec non omnia, & singula beneficia ecclesiastica, quæ dicti prædecessores etiam prædictæ dispositioni cum interpositione decreti, reseruauerant. (quæ quidem Ecclesiæ, & Monasteria, nec non sic reseruata beneficia tempore obitus eorundem prædecessorum vacabant, aut Ecclesiæ ipsæ, vel Monasteria huiusmodi, si commendata, vel eis administratores deputati non fuissent, etiã tunc vacassent) remansisse, & remanere per huiusmodi reseruatiōem, & decretum affecta, nullumque de illis, præter Romanum Pontificem, ea vice se intromittere, vel disponere potuisse, siue posse quomodo. Decernens irritum, & inane, si secus super illis attentatum forsitan erat tunc, vel in posterum coningeret attentari.

Reualidatio literarum prædecessoris, gratia, & iustitia, infra annum concessarum.

- 11 Item prædictus D. N. omnes, & singulas ab ipsis Clem. VIII. Leone XI. prædecessoribus suis infra annum, ante diem obitus eorum concessas, gratia, vel iustitiæ literas, temporibus debitis eorum executoribus seu iudicibus non presentatas, omnino reualidauit, in statum pristinum, in quo videlicet ante fuerat, vel pro quibus erant obtentæ, quo hoc plenarie restituit, ac decreuit, per executores, seu iudices prædictos, vel ab eis subdelegandos, ad expeditionem negotiorum in eis contentorum procedi posse, & debere iuxta illarum formam.

Reuocatio vnionum.

- 12 Item rationalibus, suadentibus causis, ipse D. N. omnes vniones annexiones incorporationes, suppressiones, extinctiones, applicationes, & dismembrationes, etiam perpetuas, de quibusuis Cathedralibus, nec non alijs Ecclesijs, monasterijs, dignitatibus, personatibus, Officijs, & beneficijs ecclesiasticis, eorumue domibus, prædijs, & locis, per celsum vel decessum, aut quâuis alia dimissionem, vel amissionem, qualiacūq; fuerint, in vicem, vel alius ecclesijs, monasterijs, & mētibus, etiã capitularibus, dignitatibus, personatibus, officijs, beneficijs, ac pijs, & alijs locis, vniuersitatibus, etiam studiorum generalium, & collegijs, etiam in fauorem S. R. E. Cardinalium, seu ecclesijs, monasterijs, & beneficijs per eos obuentis, quomodolibet,
- Apo-

Apostolica, vel alia quavis (non tamen Concilij Tridentini) auctoritate, nec non pro fundatione, seu donatione, augmento vel conseruatione collegiorum, & aliorum piorum, & religiosorum locorum, ad fidei Catholicae defensionem, & propagationem, bonorumque artium cultum institutorum, factas, quae suum non sunt sortitae effectum; Ac quaecunque concessiones, & mandata super vniuersibus, annexionibus, incorporationibus, & aliis praemissis taliter faciendis, reuocauit, cassauit, & irritauit, nulliusque decreuit existere firmitatis, nec alicui quascunque clausulas, vel adiectiones, aut decreta, quae Sanctitas sua pro expressis haberi voluit, in quibusuis Apostolicis, etiam quae motu proprio, aut ex certa scientia, & consistorialiter processerunt, & emanauerunt literis, etiam si in eis decretum esset, illas ex tunc effectum sortitas esse, aut ius quassitum fore, quomodolibet contenta aduersus reuocationem, & irritationem huiusmodi, voluit aliquatenus suffragari.

Reuocatio facultatum quibusuis concessarum.

- 13 Item reuocauit quascunque facultates concessas quibusuis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Praelatis, & personis, nec non Apostolicae Sedis Nunciis, ac fructuum, & prouentuum Camerae Apostolicae debitorum collectoribus, de dispensando cum quibusuis personis super matrimonio contracto, vel contrahendo in gradu prohibito, ac natalium, & etatis defectibus, & de incompatibilibus beneficiis ecclesiasticis in simul retinendis, nec non de Notariis publicis creandis, ac disponendo quomodolibet de quibusuis beneficiis ecclesiasticis, & aliis praemissis, officia ipsorum Nunciorum, & Collectorum directe non concernentes, etiam si in literis desuper confectis sint clausulae restitutoriae, & derogatoriae, & aliae efficaciores, quas pro expressis haberi voluit, quo ad omnia, in quibus facultates ipsae non sunt sortitae effectum, etiam si, Nunciis eisdem dicte Sedis Legatis de latere, competens sit concessa potestas. Decernens irritum, &c.

Reuocatio facultatum conferendi beneficia reseruata.

- 14 Item renocant quascunque facultates, & literas desuper confectas, per quas quicumque sui praedecessores Romani Pontifices quibusuis personis ordinariam collationem, seu aliam dispositionem beneficiorum ecclesiasticorum de iure, vel consuetudine habentibus, & quavis etiam Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, vel alia dignitate, vel alio, non tamen Cardinalatus honore fungentibus, quavis consideratione, vel intuitu, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine concesserant, aut quamdiu viuerent, vel suis ecclesiis, seu monasteriis praesentibus, aut ad aliud tempus, de beneficiis ecclesiasticis generaliter reseruatis, seu affectis, ad eorum collationem, prouisionem, praesentationem, electionem, & quamuis aliam dispositionem, communiter, vel diuinitim spectantibus, disponere libere, & licite valerent, aut etiam ad id per eosdem praedecessores Vicarij perpetui, vel ad tempus constituti forent.

De Dictionibus Numeralibus.

- 13 Item vt in Apostolicis literis committendi crimen falsi per amplius tollatur occasio, voluit, statuit, & ordinauit, quod dictiones numerales, quæ in dictis literis ante Nonas, Idus, & Kalend. immediate poni consueuerunt, per literas, & syllabas extense describantur, & ille ex prædictis literis, in quibus huiusmodi dictiones aliter scriptæ fuerint, ad Bullarium nullatenus mittantur.

De concurrentibus in Data.

- 16 Item voluit, quod de concurrentibus in data eiusdem diei super vacantibus, seu certo modo vacaturis beneficijs, illi, quibus gratia Motu proprio conceduntur, ceteris simili modo gratias non habentibus, alias graduati, non graduati, aut inter graduatos magis graduati, ac inter æqualiter graduatos prius graduati, nec non colorato titulo possessoribus non possessoribus ac inter personas alias in Curia præsentibus absentibus ab ea, ac inter præsentibus non beneficiatis beneficiatis, & similiter inter absentes, ceteris paribus, oriundus non oriundo, & dicecesanus non dicecesano. In reliquis vero singuli, qui prius Apostolicas desuper literas eorum executoribus præsentauerint, aliis, in ipsorum, de quibus agi contigerit, beneficiorum assecutione præferantur.

De non tollendo ius quasitum.

- 17 Item, ne per varias, quæ pro commissionibus, seu mandatis, & declarationibus habendis in causis, plerumque sunt suggestiones, iustitia postponatur, idem D. N. decreuit, & declarauit, suæ intentionis fore, quod deinceps per quamcunque signaturam, seu concessionem, aut gratiam, vel literas Apostolicas, pro commissionibus seu mandatis, aut declarationibus huiusmodi, etiam si Motu proprio, & ex certa scientia, ac etiam ante motam litem, a Sanctitate sua emanauerint, vel de eius mandato, faciendas, nulli ius sibi quasitum quomodolibet tollatur.

Regula de vigniti.

- 18 Item voluit, quod si quis in infirmitate constitutus resignarit aliquod beneficium, siue simpliciter, siue ex causa permutationis, vel alias dimiserit, aut illius commendæ cesserit, seu ipsius beneficii vniõnis dissolutioni cõsenserit, etiam vigore supplicationis, dum esset sanus signatæ, & postea infra viginti dies a die per ipsum resignantem præstandi consensus, computandos, de ipsa infirmitate decesserint, & ipsum beneficium quauis auctoritate conferatur, per resignationem sic factam, collatio huiusmodi sit nulla, ipsumque beneficium nihilominus per obitum censetur vacare.

De idiomate.

- 19 Item voluit, quod si contingat ipsam, alicui personæ de parochiali Ecclesia vel quouis alio beneficio exercitium curæ animarum Parochianorum quomodo libet habente prouidere, nisi ipsa persona intelligat, & intelligibiliter loqui sciat

idionia loci, vbi Ecclesia, vel beneficium huiusmodi consistit, prouiso, seu mandatum, & gratia desuper, quo ad Parochialem Ecclesiam, vel beneficium huiusmodi, nullius sint roboris vel momenti.

De non impetrando beneficium per obitum viuentium.

- 20 Item, si quis supplicauerit sibi de beneficio quocumque, tanquam per obitum alicuius, licet tunc viuentis, vacante prouideri, & postea per obitum eius vacet, prouiso, & quavis dispositio, dicto supplicanti per obitum huiusmodi, de nouo faciendæ, nullius sint roboris, vel momenti.

De vnionibus, & vnionum confirmatione.

- 21 Item voluit, quod petentes beneficia ecclesiastica alijs vniri, teneantur exprimere verum annum valorem secundum communem estimationem, tam beneficij vnendi, quam illius, cui vniri petitur, alioquin vnio non valeat, & semper in vnionibus commissio fiat ad partes, vocatis quorum interest, & idem voluit obseruari in quibusuis suppressionibus, perpetuis concessionibus dist membrationibus, & applicationibus, etiam de quibuscunque fructibus, & bonis ecclesiasticis, ac etiam in confirmationibus vnionum singularumque dispositionum huiusmodi.

De Mendicantibus transferendis.

- 22 Item de Mendicantibus transferendis, qui ad alios Ordines transferint pro tempore, voluit Constitutionem sel. recor. Martini Papæ Quinti prædecessoris sui desuper factam, & in libro Cancellariæ Apostolicæ descriptam, quæ incipit. *Vn* ambitiose cupiditatis, &c. firmiter obseruari.

De male promotis.

- 23 Item de Clericis extra tempora a iure statuta, siue ante ætatem legitimam, aut absque dimissorijs literis ad sacros ordines se promoueri facientibus pro tempore, etiam voluit Constitutionem piæ mem. Pii Secundi similiter prædecessoris sui desuper editam, & in dicto Cancellariæ Apostolicæ libro descriptam, quæ incipit *Cum* ex sacrorum ordinum, &c. pari modo obseruari.

De moneta.

- 24 Item declarauit idem D. N. quod libra Turonen. partorum, & florenus auri de Camera, pro æquali valore in concernentibus literas, & Cameram Apostolicam computari, & æstimari debeant.

De beneficijs vacaturis per promotionem ad Ecclesias, & monasteria.

- 25 Item prædictus D. N. Papa voluit, decreuit, & ordinauit, quod quæcumque concessionem, gratiæ, & mandata, etiam Motu proprio, & cū derogatione huius Constitutionis, quæ ab eo, pro quibusuis personis emanauerint, de prouidendo

eis de quibusvis beneficijs vacaturis per promotionem quorumcunque ad Ecclesiarum, & monasteriorum regimina, si huiusmodi concessionibus & mandata ad promotionis promouendorum ipsorum præcesserint, nec non quæcumque collationes, prouisiones, & dispositiones pro tempore faciendæ de præmissis, ac quibusvis alijs beneficijs ecclesiasticis secularibus, & regularibus, quæ per promouendos, vel assumendos ad quascunque Prælaturas inter illarum vocationis, & huiusmodi promotionis, vel assumptionis tempora simpliciter, vel ex causa permutationis vbicumque resignari, vel alias dimitti contigerit, cum inde secutis pro tempore, sint callæ, & irritæ, nulliusque roboris, vel momenti.

De non iudicando iuxta formam supplicationum, sed literarum expeditarum.

- 26 Item cum ante confectionem literarum gratia Apostolica sit informis, voluit, statuit, & ordinauit idem D. N. quod Iudices in Romana Curia, & extra eam pro tempore existentes, etiam si sint S. R. E. Cardinales, causarum Palatii Apostolici Auditores, vel quicumque alij, non iuxta supplicationum signatarum super quibusvis impetrationibus, (sili in dicta Curia duntaxat sint commissiones iustitiarum concernentes, per placet, vel per S. R. E. Vicecancellarium, iuxta facultatem super hoc sibi concessam signatam) sed iuxta literarum super eisdem impetrationibus, & concessionibus cõfectarum tenores, & formas iudicare debeant. Decernens irritum, &c. & si literæ ipsæ per præoccupationem, vel alias minus bene expeditæ reperiantur, ad illorum, quorum interest, instantiam ad Apostolicam Cancellariam reuerti poterunt, per eius Officiales, quibus huiusmodi tenores, & formas restringere conuenit, ad formas debitas reducendæ.

De regulis Cancellariæ producendis.

- 27 Item attendens D. N. Papa, quod super habendis de Cancellaria Apostolica regulis, & constitutionibus inibi descriptis, faciliter per eos, qui in Romana Curia indigerint, ad ipsam Cancellariam recursus dirigi potest, nec consultum foret, quod super earundem regularum, & Constitutionum, quæ iuxta varietatem occurrentium causarum, & negotiorum aliquoties immutari conuenit, probando tenorem, vel effectum testium, plerumque tenacem de super memoriam non habentium, depositionibus stari deberet, voluit, statuit, & ordinauit, quod deinceps quilibet ex Auditoribus causarum Palatii Apostolici, & alijs, (etiam si S. R. E. sint Cardinales) in ipsa Curia pro tempore deputatis, auctoritate Apostolica, Iudicibus, etiam in causis actu pendensibus, super huiusmodi tenore vel effectu probando duntaxat, stet, fidemque adhibeat schedula, seu scriptura desuper per a duobus de maiori parte, quod danda sit, a tergo signata, & etiam a duobus alijs literarum Apostolicarum Abbreviatoribus in ipsa Cancellaria auscultatæ, & D. Vicecancellarii, seu dictam Cancellariam Regentis manu subscriptæ, vt moris est. Quicquid autem secus fieri contigerit, nullius sit roboris, vel momenti.

De

De subrogandis collitigantibus.

- 28 Item D. N. cupiens litium succidere anfractus, & nō noui collitigantibus ad uersarij dentur, prouidere, uoluit, statuit, & ordinauit, quod quoties deinceps ali quē super quouis ecclesiastico beneficio collitigantem, in iure, vel ad ius, si quod forsan eius aduersario in dicto beneficio competierit, fatogari conceiserit (dum modo prædictus collitigans in dicto beneficio intrusus non fuerit, nec super eo contra dictum aduersarium, postquam illud per triennium pacifice possederit, lis tunc mota fuerit) aliorum quorumlibet de præmissis iure siue tunc uacet, uel cū uacauerit, impetrationes, uel concessionem, etiam Motu proprio, intra mensem ante concessionem huiusmodi factam, nullius sint roboris, uel momenti. Et nihilominus cupiens eorum fraudibus obuiare, qui uiuentium beneficia, illorum præsertim, quibus, aut propter senium, aut propter infirmitatem immineret uitæ periculum, impetrans, ut illis decedentibus, tanquam collitigantes in eorum iuribus facilius subrogentur, uoluit ut deinceps nullus in iure, uel ad ius in beneficio defuncti, quod illo uiuente in casibus præmissis, uel similibus impetrauerit, aliquo modo subrogetur, ac subrogatio, uel gratia si neutri, seu nouæ prouisionis, aut perinde ualere, taliter impetranti nullatenus suffragetur, quod etiam strictissime obseruari mandauit in impetrationibus beneficiorum per priuationem, & amotionem ex quibusuis criminibus, & excessibus forsan perpetratis, etiam si usque ad diffinitiuam sententiam, quæ tamen in rem non transiuerit iudicatam, processum foret.

De uerisimili notitia.

- 29 Item uoluit, & ordinauit, quod omnes gratiæ, quas de quibusuis beneficijs ecclesiasticis cum cura, uel sine cura, secularibus, uel regularibus, per obitum quarumcunque personarum uacantibus, in antea fecerit, nullius roboris, uel momenti sint, nisi post obitum, & ante datam gratiarum huiusmodi tantum tempus affluxerit, quod interim vacationes ipsæ de locis, in quibus personæ prædictæ decesserint, ad notitiam eisdem D. N. uerisimiliter potuerint peruenisse.

Non valeant commissiones causarum, nisi literis expeditis.

- 30 Item quod omnes, & singula commissiones causarum, quas in antea fieri contigerit, obientæ, uel occasione concessionum duntaxat Apostolicarum de beneficijs ecclesiasticis gratiarum, super quibus literæ Apostolicæ confectæ nō fuerint, ac processus desuper habendi, nullius sint roboris, uel momenti.

De impetrantibus beneficia per obitum familiarium Cardinalium.

- 31 Item uoluit, quod impetrans beneficium uacans per obitum familiaris alicuius Cardinalis, teneatur exprimere nomen, & titulum ipsius Cardinalis, & si ille in curia fuerit, eius ad id accedat assensus, alias desuper gratia sit nulla, & idē seruari uoluit, si dicti familiares eorundem Cardinalium, familiares esse desierint, seu ad aliorum Cardinalium familiaritatem similem transierint, quo ad
bene-

beneficia, quae familiaritate priori durante obtinuerint, & in quibus, vel ad quae, priori ipsa familiaritate durante, ius eis competierit, ita quod quo ad illa, & Cardinales quorum prius familiares fuerint, suum habeant adhibere consensum, Declarans praesentem constitutionem locum non habere in illis beneficiis, quae familiares ipsi tempore obitus eorum in dicta Curia, vel extra eam obtinuerint, aut antea obtinuerint, & ratione officiorum per eos obtentorum dictae dispositioni generaliter reseruata, vel effecta fuisse apparerent. Nec non illos, quo ad effectum dictae Constitutionis, familiares eorundem Cardinalium censeat, qui ipsorum Cardinalium familiares continui commensales ad minus per quatuor menses, etiam ante Cardinalatum, fuisse probarentur. Decernens irritum &c.

Super eadem familiaritate.

- 32 Item idem D. N. ad euitandas lites, & contentiones, quae ex praecedenti sua Constitutione exoriri possent, vestigis praedecessorum suorum inheredo, voluit, statuit, & ordinauit, quod si beneficia, quae per obitum familiarium continuorum commensalium eorundem Cardinalium in futurum vacabunt (cessantibus Apostolicis reseruationibus) ad alterius Cardinalis collationem, vel aliam dispositionem pertinere deberent, in dicta praecedenti Constitutione non comprehendantur, quo ad hoc, ut in provisionibus talium beneficiorum super expeditione litterarum illius Cardinalis, cuius familiaris defunctus ille extitit, consensus requiri debeat, sed beneficia huiusmodi ad collationem, seu quamuis aliam dispositionem Cardinalis Ordinarii collatoris, ut praefertur, libere spectare censeantur, & si apud Sedem Apostolicam beneficia huiusmodi, per obitum dictorum familiarium vacauerint, tunc in provisione talium beneficiorum super expeditione litterarum illius Cardinalis exigatur consensus, si in Romana Curia praesens fuerit, ad quem eorundem collatio, vel dispositio, ut praefertur, pertinere deberet.

Signatura per Fiat, praferatur alteri per Concessum.

- 33 Item voluit idem D. N. quod concurrentibus eadem die super quocunque beneficio, per Fiat, & concessum, signaturis, ex eis, per Fiat, etiam ut petitur, habens, alteri per concessum, etiam Motu proprio habenti, praferatur, etiam si in illa per Concessum praeuulgatae, & quantumlibet priuilegiatae essent clausulae.

De Annali possessore.

- 34 Item Sanctissimus D. N. ut improbi lites exquirentium motus reprimantur, voluit, statuit, & ordinauit, quod quicumque beneficium ecclesiasticum tunc per annum immediate praecedentem pacifice possessum, & quod certo modo vacare praetenditur, deinceps impetrauerit, nomen, gradum, & nobilitatem possessoris eiusdem, & quotannis illud ipse possederit, ac specificam, & determinatam, ex qua clare poterit constare, quod nullum ipsi possessori in dicto beneficio ius competat, causam in huiusmodi impetratione exprimere, infra sex menses, ipsum possessorem, ad iudicium euocari facere, causamque ex tunc desuper infra

Nn

annum

annum vsque ad sententiam diffinitiuam inclusiue prosequi debeat, & teneatur. Alioquin impetratio prædicta, & quacunque inde sequuta nullius existant firmitatis, & idem impetrans de damnis, & interesse possessorem præfatum propterea contingentibus, ei satisfacere, & si possessorem ipsum iniuste, sine iure, & indebite molestasse reperiatur extiterit, quinquaginta florenos auri persolvere Cancellariæ Apostolicæ, sit adstrictus, nec alius quam præmissæ vocationis modus, etiã per literas si neutri, aut surrogationis, aut alias sibi, quo ad hoc, vt beneficium huiusmodi ea vice consequi, aut obtinere valeat, quomodolibet suffragetur, illudque nullatenus in antea litigiosum propterea censatur, quod etiam extendi voluit ad impetrantes beneficia ecclesiastica cuiuscunque qualitatis, per priuationem, & amotionem, vel alias propter commissa, excessus, & crimina vacantia, vel vacatura, & similiter ad impetrantes beneficia tanquam vacantia, per deuolutionem.

De Trienniali.

35 Item statuit, & ordinauit idem D.N. quod si quis, quacunque beneficia ecclesiastica qualiacunque sint, absque simoniaci ingressu, ex quouis titulo, Apostolica, vel ordinaria collatione, aut electione, & electionis huiusmodi confirmatione, seu præsentatione, & institutione illorum, ad quos beneficiorum huiusmodi collatio, prouisio, electio, & præsentatio, seu quæuis alia dispositio pertinet, per triennium pacifice possederit (dummodo in beneficijs huiusmodi, si dispositioni Apostolicæ ex reservatione generali in corpore iuris clausa reservata fuerint, se non intruserit) super eisdem beneficijs taliter possessis molestari nequeat, nec non impetrationes quaslibet de beneficijs, ipsis sic possessis factas, irritas, & inanes censeri debere decreuit, antiquas lites super illis motas penitus extinguendo.

De non appellando ante diffinitiuam sententiam.

36 Item idem D.N. ut finis litibus celerius imponatur, & litigantium parcatur sumptibus, & expensis, suorum prædecessorum constitutionibus, & statutis inherendo, statuit, & ordinauit, quod in causis pendentibus, & quas in posterum contigerit agitari, nulli ante diffinitiuam sententiam liceat appellare, nec appellatio, si fuerit emissa, debeat admitti, nisi ab interlocutoria, quæ vim habeat diffinitiuam, vel a grauamine minime concernente negotium principale, quod non possit per appellationem a diffinitiuam sententia reparari, nullaque causa appellationum committantur, nisi in commissione exprimat quod interlocutoria vim diffinitiuam habeat, vel grauamen sit tale, quod in appellatione a diffinitiuam non valeat reparari. Alioquin appellationes, & commissiones in posterum, & quicquid inde sequutum fuerit, nullius sit roboris, vel momenti, commissionibus appellationum iam iudicibus præsentatis, & exhibitis, in suo robore permanentis, in quibus, latis super eisdem sententijs, secundo, vel ulterius ab eis non liceat appellare, Appellantes vero, & appellationes, etiam ab interlocutorijs, & grauaminibus huiusmodi, suo, vel alterius nomine prosequentes, si succubuerint, ultra expensas, & damna, ad quæ resarcienda de iure condemnatus compellitur, viginti florenorum auri pœna mulctentur.

Non

Non stetur commissioni post conclusionem.

- 38 Item statuit, & ordinavit, quod in commissionibus de iustitia, seu mandatis etiam confessorialibus, per eum seu de eius mandato, vel auctoritate, in causis, in quibus conclusum existat, in posterum concedendis, etiam si in eis de conclusione huiusmodi implicite, vel explicitè mentio facta fuerit, nihil censeatur esse concessum, nisi per concessionem commissionis huiusmodi derogetur expresse.

De literis Religiosorum expediendis.

- 38 Item voluit, & ordinavit, quod si aliqui Religiosi petunt aliquod beneficiū ad nutum amovibile, cum clausula, quod exinde pro solo nutu Abbatis, vel Superioris amoveri non possint, litera, quo ad ipsam clausulam, nullatenus expediantur, nisi idem D.N. ponat in signatura, quod non possit amoveri, vel ad partem clausulam ipsam concedat.

De clausula ponenda in literis permutationum beneficiorum.

- 39 Item si committatur alicui beneficii resignationis receptio ponatur clausula, Attente quoque provideas, & c. & si ex causa permutationis resignationes fiant, ponatur clausula. Quod neuter permutantium ius acquirat, nisi quilibet ipsorum ius habuerit in beneficio per ipsam resignato.

De supplendis defectibus.

- 40 Voluit, quod si petatur suppleri defectus in genere, nullatenus litera desuper concedantur, nisi in petitione desuper huiusmodi defectus exprimantur, vel, per, fiat ut petitur, supplicatio signata fuerit.

De derogatione Iuris patronatus.

- 41 Item voluit, quod super quovis beneficio ecclesiastico de iure patronatus laicorum non expendantur litera, nisi ponatur expresse, quod tale beneficium tanto tempore vacavit, quod eius collatio ad Sedem Apostolicam legitime est devoluta, vel quia tempus patronis laicis ad presentandum a iure praefixum lapsum existat, aut ad id patronorum ipsorum accedat assensus; & si per ipsum iuri patronatus huiusmodi derogari contigerit, iuris patronatus huiusmodi mentio dispositiva, ac specificè, & determinate, non autem conditionaliter fiet; & si illud ad aliquem Regem, Ducem, Marchinem, vel alium Principem pertineat, & de hoc in literis provisionis, vel mandati de providendo de dicto beneficio similis mentio facta non fuerit, non censeatur quomodolibet derogatum.

De commendis.

42. Item voluit, quod nulli saculari de regulari, nec religioso de seculari, beneficiis, commenda detur, nisi in signatura, per clausulam ad partem super petitione commenda huiusmodi, de commenda ipsa mentio fiat.

De reformationibus.

43. Item voluit, statuit, & ordinavit, quod super quibuscunque reformationibus signatis super impetrationibus quorumcunque beneficiorum vacantium, vel certo modo vacaturorum, in quibus petitur, quod literae super prima data expediri possint si ex huiusmodi expeditione sub tali data cuiquam videatur posse fieri praedudicium, literae huiusmodi sub ipsa prima data nullatenus expediantur, nisi reformationes huiusmodi per fiat sub prima data signata fuerint.

De consensu in resignationibus, & pensionibus.

44. Item voluit, & ordinavit, quod super resignatione cuiuscunque beneficii ecclesiastici, seu cessione iuris in eo, quam in manibus suis, vel in Cancellaria Apostolica fieri contigerit, Apostolicae literae nullatenus expediantur, nisi resignans vel cedens, si praesens in Romana Curia fuerit, personaliter, alioquin per procuratorem suum ad hoc ab eo specialiter constitutum, expeditioni huiusmodi in eadem Cancellaria expresse consenserit, & iurauerit, ut moris est, & ut ipsum resignantem, seu cedentem pluries super vno, & eodem beneficio in fauorem diuersarum personarum successiue consentire contigerit, voluit Sanctitas sua, quod primus consensus tenere debeat, & alii posteriores consensus, ac literae illorum praetextu, etiam sub priori data, expedite pro tempore, nullius sint roboris, vel momenti, nec literae reservationis, vel assignationis, etiam Motu proprio, cuiusvis pensionis annuae super alicuius beneficii fructibus expediri possint, nisi de consensu illius, qui pensionem persolvere tunc habebit.

De ingressu religionis.

45. Item non dentur literae super beneficiis vacaturis per ingressum Religionis, nisi ille praecesserit datam de super petitionis.

Non valeat impetratio facta per modum in Cancellaria exprimentum.

46. Item voluit, quod si petatur aliquod beneficium vacans per modum in Cancellaria Apostolica exprimentum, talis impetratio non valeat, nec literae de super expediantur.

De executione facienda.

47. Item voluit, statuit, & ordinavit, quod quotiescumque per signaturam suam vel de eius mandato factam, super exequendis aliquibus, cum adfectione proprii nominis, vel dignitatis cuiusvis, iudex datur, literae de super expediantur cum expressione, quod idem iudex executionem faciat per se ipsum.

De

De dispensationibus in gradibus consanguinitatis.

- 48 Voluit, quod in literis dispensationum super aliquo gradu consanguinitatis, vel affinitatis, aut alias prohibito, ponatur clausula, Si mulier rapta non fuerit: Et si scienter, ponatur clausula addita in quaterno.

Super defectu natalium.

- 49 Voluit, quod in dispensationibus super defectu natalium, quod possint succedere in bonis temporalibus, ponatur clausula, Quod non praedudicetur, illis, ad quos successio bonorum ab intestato pertinere debeat.

Super dispensationibus.

- 50 Item, quod per quamcunque signaturam in quavis gratia nullatenus dispensatio veniat, nisi dicta gratia totaliter effectum huiusmodi dispensationis concernat, vel alias nihil conferat aut operetur.

Nulli sustragetur dispensatio, nisi literis confectis.

- 51 Item, cum concessionem super gratiis dispensationum quarumcunque quibusvis per ipsum Dominum Nostrum concessarum, vel concedendarum, per regulas Cancellariae Apostolicae sint prouide limitatae, licet aliquando in petitionibus super huiusmodi concessionibus oblati multa sint petita, ne quis talium concessionum praetextu, id dispensatiue tenere, aut facere praesumat, ad quod concessio huiusmodi se non extendant, voluit idem D. N. quod nulla talis dispensatio cuiquam in iudicio, vel extra, sustragetur, antequam super ea literae Apostolicae sint confectae.

De clausulis ponendis in literis Indulgentiarum.

- 52 Item voluit, quod in literis Indulgentiarum ponatur, quod, si ecclesiae, vel cappellae, vel alias, aliqua Indulgentia fuerit per ipsum concessa, de qua inibi specialis mentio facta non sit, huiusmodi literae sint nullae.

De indulgentiis concessis ad instar.

- 53 Item voluit idem D. N. quod literae super Indulgentiis non expediantur ad instar, nisi specificentur.

De exprimendo valore Beneficiorum in impetrationibus.

- 54 Item voluit, quod in gratiis, quas quibusvis personis, de beneficiis vacantibus seu certo modo vacaturis, fieri contigerit, illorum, & aliorum quorumcunque beneficiorum, qua dicta persona tunc obtinuerint, seu de quibus ei fuerit prouisum vel concessum, aut mandatum promideri, verus annuus valor per marchas argenti, aut Sterlingorum, vel libras Turonen, parpörum, seu florenos

Nn 3 auri,

auri, aut ducatos, vel uncias auri, seu aliam monetam secundum communem estimationem exprimantur, nisi persona prædicta beneficia, quæ tunc obtinuerint, aut in quibus, vel ad quæ ius eis competit, iuxta ipsarum oblationes, aut alias dimittere teneantur: alioquin gratiæ prædictæ sint nullæ, & idem feruetur in gratiis, quas a Sanctitate sua Motu proprio emanare contigerit, quò ad beneficia tamen de quibus per Sanctitatem suam pro tempore prouideretur, seu prouideri mandatur, aut alias disponitur, ac literis per quas pro tempore ad ecclesiarum Parochialium, & Cathedralium, ac Monasteriorum regimina promotis conceditur, ut Monasteria, & alia beneficia ecclesiastica secularia, & regularia per eos obtenta, & in quibus, & ad quæ ius eis competit, retinere possint.

De clausulis in beneficijs vacantibus ponendis.

- 55 Voluit, & ordinauit, quod quando prouidet, sed mandat prouidere alicui de beneficio ecclesiastico vacante, tunc dari poterunt clausulæ, si petantur, etiam si illud quouis modo, &c. seu per Cõstitutionem Execrabilis vacet, ac specialiter reseruatam, inter aliquos litigiosum sit, & eius collatio deuoluta fuerit, & si pro col litigante, vel subrogationem, aut si neutri, vel si nulli, &c. petente, si tunc his specificè exprimat. Nec detur aliqua generalis reseruatio dispositiue, nisi desuper in concessione specialis, & expressa, ac pure, & non sub conditione, mentio fiat, & tunc reliquæ reseruaciones ibi contentæ veniant. Si vero tempore expeditionis inde literarum, generalis reseruatio huiusmodi probari non possit, aut in nouis prouisionibus, seu pro colligantibus, si neutri, vel si nulli, &c. sit expressum, quod ab aliquibus asseritur, illum cuius beneficium conceditur, collectorem, vel vnicum subcollectorem, abbreviatorem, vel familiarem, Notarium, aut dictæ Sedis officialem fuisse, clausula ponatur, etiam si dictum beneficium ex eo, quod tali, collector, vel vnicus subcollector, abbreviator, vel familiaris, Notarius, aut dictæ Sedis officialis fuit, dispositioni Apostolicæ generaliter reseruatam existat, dum modo non sit in eo alicui specialiter ius quesitum: in reliquis vero nulla clausula detur, vnde reseruatio generalis elici possit, nisi desuper signatura per duplex fiat signata sit, aut reseruatio, vel alias specialiter habeatur.

De expressione qualitatam Beneficiorum in impetrationibus.

- 56 Item voluit, quod super beneficijs ecclesiasticis, de qualitatibus illorum, videlicet, an dignitates, personatus, vel officia sint, eisque imminet cura animarum & ad illa consueverint, qui per electionem assumi, mentio fiat, alias gratiæ desuper factæ sint nullæ, & si qualitates huiusmodi affirmatiue, vel conditionaliter nõ exprimat, negatiua expresse desuper fiat in beneficijs, quæ tales qualitates, vel ex eis aliquas consueverint habere.

De beneficijs vacantibus per contractum matrimonij.

- 57 Item, si reseruetur beneficium per contractum matrimonij, non dentur alij modi vacationum de futuro, nec conseatur beneficium reseruatam specialiter, vel affectum, nisi sequatur matrimonium, sed in beneficijs per promotionem,

ad ingressum Religionis, vel asecutionem, vacaturis ponatur clausula, etiam si non petatur. Cum beneficia huiusmodi præmissa, vel alias quouis modo, &c. præterquam per obitum obtinentis, vacare contigerit, etiam si vacent.

De clausulis ponendis in literis Religiosorum.

- 58 Item voluit, quod si petatur aliquem in Religiosum recipi, & sibi de quouis beneficio ecclesiastico provideri per simplicem signaturam fiat, receptio huiusmodi duraxat detur adiecto, si petens idoneus sit, aut aliud canonicum non obfistat, & exprimat, si certus numerus Regularium sit ibidem, cui etiam non derogetur nisi expresse concedatur; & si numerus iste non existat, ponatur. Dummodo receptionis locus huiusmodi nimium propterea non grauetur, possintque ex cutores provisionis huiusmodi, ad receptionem emissionis professionis, non expectato probationis anno, procedere.

De translatione Religiosorum.

- 59 Item si regularis petat sibi de beneficio ab aliquo Monasterio, vel alio regulari loco dependente, provideri, & appareat ex petitione huiusmodi, quod alterius Monasterij, vel loci religiosus sit, licet ibi translatio non petatur, nihilominus illa veniat.

De clausula, si est ita.

- 60 Item; quod in literis super beneficijs, per constitutionem Execrabilis, vacantibus, ponatur clausula, si est ita, similiter de quibuscunque narratis informationem facti requirentibus.

Petenti provideri de vacaturo dentur literæ de vacanti.

- 61 Item petenti sibi provideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti, prout expedierit impetranti.

Revocatio decimarum, & aliarum impositionum.

- 62 Item revocavit quascunque decimarum, subsidiorum vigesima, & aliorum onerum impositiones, quæ a prædictis Clemente VIII. Leone XI prædecessoris suis, ex quavis causa, etiam in subsidium expeditionis contra Turchas, & orthodoxæ fidei hostes, emanarunt, & quascunque facultates super decimarum, vigesima, & onerum huiusmodi exactione, quibus suis fructuum, proventuum Camera Apostolicæ debitorum collectorib. & Apostolicæ Sedis Nunciis ab eisdem prædecessoribus concessas. Suspendit quoque ad suæ Sanctitatis, & Sedis Apostolicæ beneplacitum, quascunque plenarias Indulgentias, ab eisdem prædecessoribus ex quavis causa, etiam expeditionis huiusmodi, concessas, si quæ per Nuncios, vel Quæstos deferebantur. Nec non deputandi, & eligendi confessores, qui plenarie absoluant, & alia faciant earundem Indulgentiarum suspensarum effectum, reliquasque facultates ipsas Indulgentias quomodolibet concernentes, præterquam quo ad ea, in quibus Indulgentiæ, & facultates in aliqua sui parte sint sortitæ effectum, ita vt illis, qui impien-

tes iniuncta eis in literis Indulgentiarum huiusmodi, iam consequuti sunt facultatem eligendi confessores, qui absoluant eos plenarie in mortis articulo, per huiusmodi suspensionem non prauidetur, quin facultate ipsa vti possint in futurum, decreuit quoque irritum, & inane, quicquid, facultatem reuocatarum eadem praetextu, in posteram conuigetur attentari.

Reuocatio facultatum percipiendi pretium officiorum.

- 63 Item reuocauit, cassauit, & annullauit, ac irritas declarauit, quascunque facultates percipiendi pretium Officiorum Romanae Curiae pro tempore vacantium, in toto, vel in parte, ac quasuis cōcessionēs, & collationēs, aliasque dispositiones, per fel. rec. Innocentium Papam Nonum praedecessorem suum de dictis officiis, etiam ex die collationum, concessionum, & dispositionum earundē in antea vacaturis, in fauorem quarumcunque personarū, ecclesiarum, monasteriorū, priorū locorum, collegiorum, seu eorū mensarum etiam perpetuo, etiam in vim contractus, & ex titulo oneroso, & sub alia quauis verborum forma, quam, & praemissorū tenores pro expressis haberi voluit, concessas, & factas quo ad officia, quae post obitum ipsius praedecessoris vacauerunt, & in posterum quomodolibet vacabunt.

Item, reuocauit, cassauit, & annullauit, ac irritas declarauit quascunque Infeudationes, Inuestituras, gratias, & concessionēs quoquomodo, etiam in emphyteulim ad tempus, seu in perpetuum, etiam Motu proprio, & de plenitudine potestatis, ac cum quibusuis derogatoriis derogatoriis, (extra tamen Consistorium, & sine S. R. E. Cardinalium consilio, & consensu) a die Constitutionis fel. rec. Pii Papae Quinti praedecessoris sui super prohibitiones alienandi, & infeudandi, Ciuitates, & loca S. R. E. sed data Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominice, millesimo, quingentesimo, sexagesimo sexto, Quarto kal. Aprilis, Pontificatus sui Anno secundo, vsque in praesentem diē, per quoscunque Romanos Pontifices suos praedecessores, aut mandato, vel auctoritate eorum, quomodocunque, ac qualitercunque, & quouiscolorē factas, & concessas, de Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Castris, Arcibus, & locis S. R. E. & Sanctae Sedi Apostolicae tam mediate, quam immediate subiectis, tunc videlicet de tempore dictarum Infeudationum, Inuestiturarum, gratiarum, & Concessionum, nondum deuolutis; Nec non quascunque prorogationes, & extensiones quarumcunque infeudationum, Inuestiturarum, gratiarum, concessionum de dictis Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Castris, Arcibus, & locis, tunc videlicet, de tempore, dictarum prorogationum, & extensionum, nondum finitarum, quibusuis personis cuiuscunque gradus, status, & conditionis, ac praecminentiae, etiam si Imperiali, Regali, Ducali, aut alia quauis praefuigeant dignitate, etiam in vim contractus, & ex quocunque titulo etiam oneroso, et per quascunque, tam sub plumbo, quam in forma Breuis sub Annulo Piscatoris, aut etiam quomodocunque, & qualitercunque, expeditas literas, ac sub quauis verborum forma, quam, & praemissorum omnium tenores Sanctitas sua pro expressis haberi voluit latissima extenden.

Quod.

Quod fructus in tertia parte augeti possint vigore clausulae.

- 64 Item, cum nonnulli in impetrationibus beneficiorum ecclesiasticorum pro tēpore vacantium, & certo modo vacaturorum, alicando illorum fructus, & c. certum per eos expressum annum valorem non excedere, & nonnunquam obtineant a Sanctitate sua, ut huiusmodi valorem annum augere possint, ut verius possit in confectione literarum super huiusmodi impetrationibus summa, ac valor ipse annuus exprimi, aliter desuper non specificato, ne de virtute huiusmodi concessionis in posterum hāterari contingat, declarauit prae textu concessionis huiusmodi, valorem ipsum vsque ad tertiam partem valoris expressi, & in prima, quae desuper fiat literarum expeditione, dumtaxat, augeti posse, & eas, quas literis iam expeditis cum expressione valoris specificati, aut non integro augmento praedicto, de nouo desuper expediti contigerit, literas cum aliquo augmento valoris huiusmodi, nullius esse roboris, vel momenti, etiam si Motu proprio beneficiales gratia, dispositiones quaecumque a Sanctitate sua emanarent.

De inforDESCENTIBUS.

- 65 Item, ne personis, pro quibus literae sua Sanctitatis emanabunt, ob generalē absolutionem a censuris ecclesiasticis, quibus ligati forent, ad eorum effectum indifferenter concedi, & in literis Apostolicis apponi solita, praeterur occasio cēsuras ipsas vilipendendi, & inforDESCENDI in illis, statuit, & ordinauit huiusmodi absolutionem, & clausulam in literis, quas in futurum cum illa concedi contingeret, non suffragari non parentibus rei iudicatae, incendiariis, violatoribus Ecclesiarum, falsificatoribus, & falsificari procurantibus literas, & supplicationes Apostolicas, & illis videntibus, receptoribus, & fautoribus eorum, ac res veritas ad infideles deferentibus, violatoribus Ecclesiasticae libertatis, via facti, ausu temerario, Apostolicis mandatis non obtemperantibus, & Nuncios, vel executores, Apostolicae Sedis, & eius Officialium, eis commissa exequentes, impediētes, qui propter praemissa, vel aliquod eorum excommunicati a iure, vel ab homine, per quatuor menses, scienter excommunicationis sententiam huiusmodi sustinuerint, & generaliter quibuscumque aliis, qui censuris aliquibus, etiam alias quam ut praefertur, quomodolibet ligati, in illis per annum continuū inforDuerint.

Officiales nibū exigant vltra debitum.

- 66 Item, idem Dominus Noster exactionibus quas Sanctitas sua, non sine displicentia, plerumque fieri intellexit per officiales Romanae Curiae, qui constituti sibi emolumentis pro exercitio Officiorum, quae obtinet, non contenti, vltra, a prosequentibus negotiorum quorundam expeditionem in eadem, exigere non veretur, obuiare volens, districte praecipiendo in libuit omnibus, & singulis, quauis officia in eadem Curia obtinentibus, ne de cetero quicquam, praetextu Officiorū, quae obtinent, quouis colore, etiam celerioris expeditionis, vltra emolumenta huiusmodi, exigere, seu ad hunc effectum expeditionem eorum, quae eis incumbunt, malitiose differre, sub excommunicationis, & praeter illam, suspensionis
a per-

a perceptione emolumentorum huiusmodi pro prima ad semestre, & pro secunda ad annum, & pro tertia vicibus quibus sic excellerint, priuationis Officiorum, per eos obtentorum, in quibus sic excellerint, pœnis. Ac voluit, quod Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarius, & Camerarius, excedentes ipsos, respectiue prout eis subsunt, per subtractionem emolumentorum eorundem, ac alias, vt præmittitur, compellant ab huiusmodi illicitis exactionibus abstinere, & contra eos, per prædictas pœnas, & alias, prout melius expedire viderint, procedant.

Quod Cardinales non comprehendantur sub Regulis faciendis.

- 67 Item, cum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales ipsi Sanctissimo Domino Nostro assistant, ac propterea debeant specialibus prerogatiuis, & priuilegijs gaudere, idem D. Noster statuit, & ordinauit, decreuit, & declarauit, quod in quibuscumque Constitutionibus, & Regulis per Sanctitatem suam imposterum, post hanc primam editionem, & suarum Constitutionum, & regularum publicationem, faciendis, non includantur ipsi Cardinales, nisi illæ eorundem Cardinalium fauorem concernant, vel ipsæ Constitutiones edendæ, de eorundem Cardinalium, vel maioris partis eorum consilio, editæ fuerint.

De potestate Reuerendissimi Domini Vice cancellarii, & Cancellariam Regentis.

- 68 Primo, quod possit committere absoluonem illorum, qui ignorant in supplicationibus, vel in literis Apostolicis, aliquid scriberent, corrigerent, vel delerent.

Item, quod possit corrigere nomina, & cognomina personarum, non tamen eorum, quibus gratiæ, & concessiones fiunt, ac beneficiorum, dum tamen de corpore constet.

Item, quod possit omnes causas beneficiales, etiam non deuolutas, committere in Curia, cum potestate citandi ad partes.

Item, quod processus Apostolica auctoritate decretos aggravare possit cum inuocatione brachii secularis, & sententias executioni demandari facere contra intrusos, & intrudendos, per literas Apostolicas desuper conficiendas, & non alias.

Item, quod possit signare supplicationes, manibus duorum Referendariorum, signatas, de beneficijs ecclesiasticis, secularibus, & regularibus, dispositioni Apostolicæ generaliter non reseruatis, quorum cuiuslibet valor centum florenorum aut de Camera, vel totidem libratum Turonen. paruorum seu totidem in alia moneta secundum communem æstimationem, valore annuum non excedat.

Item, quod possit signare supplicationes etiam duorum Referendariorum manibus signatas, de nouis promotionibus, si neutri, & subrogationibus pro colligantibus, in quibus non detur clausula generalem reseruacionem importans.

Item, quod possit, ad ordines suscipiendos arctatis, protogare terminos de dictis suscipiendis ordinibus, & que ad proxima tunc a iure statuta tempora, in quibus sic arctati, successiue ad ipsos ordines promoveantur,

Placet publicentur, & describantur.

Lectæ,

Super regulis Cancellariae ultraglossa scripta Rebuff. Comensius & Mandosius.

Lectæ, & publicatæ fuerunt in prædictâ Regula, Ordinationes, & Constitutiones, Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo sexcentesimo quinto, die vigesima prima mensis Maii Pontificatus prælibati Sanctissimi D.N. Anno Primo.

Claudius Ciccolinus Apostolicæ Cancellariæ Custos

RESIDENTIA.

PRÆTER Summissas sciendum est, quod contra obligatos residere, & non residentes attenditur dispositio Sacrorum Canonum, ut in tit. de cleri. non residen. & Conc. Trid. sess. 6. de refor. c. 1. & 2. & sess. 23. de refor. c. 1. ac sess. 24. de refor. generali c. 12. Pius V. super residentia faciendâ in parochialibus per obtinentes eas, ac canonicatus, aut dignitates, seu aliud beneficium constitutionem edidit Rom. publicatam die 15. Iunii 1568. fol. 1021. in Bull. incip.

Cupientes pro nostri pastoralis officij munere Christi fidelium animarum saluti, quantum cum Deo possumus salubriter consulere, & parochialibus ecclesiis ab earum Parochis, prout tenentur, in diuinis debite, & laudabiliter deseruiri, inhærendo etiam decretis Sacri Concilij Tridentini, Motu proprio, & ex mea deliberatione certaque scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hac nostra perpetue valitura constitutione, omnes, & singulos Rectores parochialium Ecclesiarum cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentia fuerint, in quibuscunque Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, Diocælibus, ac alijs Christiani Orbis partibus consistentes, qui parochialem Ecclesiam, ac canonicatum, aut dignitatem, etiâ post Pontificalem maiorem, seu collegiatam Ecclesiis, seu aliud quodcunque beneficium ecclesiasticum, etiam quatenusque dispensationum a Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris seu principalem in quibusuis Patriarchalibus, aut Metropolitanis, vel Cathedralibus, seu etiam a nobis hæcenus quomodolibet impetratarum, ac literarum Apostolicarum desuper expeditarum titule, quas omnes hac præsentis constitutione abolemus, & reuocamus, seu quocunque alio prætextu obtinent, cum prima, & præcipua debeat esse cura animarum, eos ad residendum in Ecclesia Parochiali, & ibi in diuinis deseruendum, debitoque eorum officio fungendum omnino teneri, & obligatos esse, ac ad id per Episcopos, & aliorum locorum ordinarios etiâ tanquam Apostolicæ Sedis delegatos, sub sententijs, & censuris ecclesiasticis, ac pecuniarijs arbitrio eorum declarandis, ac etiam priuationis dictarum Parochialium, & aliorum quorumcunque beneficiorum pœnis, quacunque appellatione remota, cogi, & compelli posse, & debere auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, præcipimus, & ordinamus. Eos tamen si residentes in Ecclesijs parochialibus omnes, & singulos fructus, redditus, & proventus, etiam canonicatus sui vel dignitatis, seu alterius cuiuscunque beneficii, exceptis dumtaxat quotidianis distributionibus, & alijs quæ ex iusta causa absentes percipere non solent lucrari volumus. Sicque per quoscunque iudices, &c. Non obstantibus, &c.

Hæc constitutio loquitur de habentibus parochialem, & canonicatum ex dispensatione, aliter tamen esset, si dignitati vel præbendæ parochialis sit annexa. c. extirpandæ §. qui vero. de præb. & c. super eo eod. tit. lib. 6. & quid si tunc animarum cura incumbere voluerit vide Conc. Trid. sess. 22. de refor. cap. 3. vers. quod si alicui.

Quod.

Quod autem communis opinio asserit Clericis absentibus ex quavis causa iusta deberi quidem fructus ecclesiasticos, quia censentur ut presentes, c. de cerero, & cap. ad audientiam, de cler. non resid. cap. 1. eod. tit. lib. 6. non autem distributiones quotidianas, quæ non dantur nisi interessentibus horis Canonice, & diuinis officijs, vt d. c. 1. & c. cum non deceat, de elect. in 6. & c. licet de præb. Hoc quidem sane intelligendum est, vt locum habeat in distributionibus propriis, & veris, quæ actu distribuuntur interessentibus; Aliæ enim quæ non actu distribuuntur, sed in fine anni, non dicuntur proprie distributiones; & in his non procedunt iura disponentia privilegiatis non deberi distributiones gl. ver. perceperint d. c. 1. de cler. non resid. h. 6. & ibi Domin. Gemin. in §. qui vero, & in c. licet de præbend. ver. distributiones enim proprie, extrauag. Ioan. 22. cum nonnullæ ecclesiastica. Calder. conf. 21. de præbend. & in conf. 1. de cler. non resid. Abb. in d. c. licet, & in c. olim, de verb. signif. optime declarat Card. Paris. in conf. 32. vol. 4. itaque clericus absens ab ecclesia sua, vt literis operam nauaret in aliquo publico studio, vel academia bonarum Artium Iuris Diuini, & humani ad maiore ecclesie vtilitatem, potest tuta conscientia percipere illas distributiones improprie dictas, quæ mensa communis, seu grossa dicitur, nempe census, & fructus seu decimas, vel alios redditus decimarum loco assignatos ecclesie, qui in fine anni distribuuntur clericis, & ei de iure debentur ex iusta causa absentis, nõ autem mortuariæ, ceteraque emolumenta in dies obuentia, quæ interessentibus tantum pro labore distribuuntur dietim.

AD DITIO. Iuxta præfatam doctrinam consuluerunt etiam Felyn. in conf. 18. loquens in canonico absente ex causa studij, & Rebuff. in conf. 174. nu. 3. loquens in canonico absente commorante in seruitio Episcopi, scilicet quod fructus, qui copulantur inter grossos, & singulis annis percipiuntur nomine Capituli per eius ministrum, & in communi ponuntur, ac postea in fine anni secundum numerum canonicorum diuiduntur in portiones prædictis ex iusta causa absentibus debeantur, idque comprobatur tum auctoritate glossæ notab. in extrauag. vnic. in ver. in totum sub tunc sede vac. inter com. quam sequitur Rota diuers. decis. 33. sub nu. 5. par. 1. & Hieron. Gonzalez in comm. ad 8. regulam Cancel. §. 7. proam. nu. 205. dicentis distributiones quotidianas proprie esse, quæ actu distribuuntur, & non alias, tunc rationes in pluribus ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis sunt Canonici non habentes præbendas distinctas, aliosque fructus præter memoratas distributiones, in quibus dicitur taxat. Canonice redditus consistunt, & tunc huiusmodi distributione dicuntur efficere præbendam, eiusque loco succedunt, ac fructuum nomine veniunt optime Philip. Prob. alios citans in addit. ad Ioan. Monac. in c. vn. nu. 60. de cler. non resid. in 6. & Tiber. Decian. in proprijs terminis in conf. 43. nu. 13. vol. 1. quas si non possent absentes ex causa studij consequi, eorum priuilegium redderetur inutile, & sine effectu, nihilque eis prodesset, quod est inconueniens, arg. tex. in c. in his de priuileg. & in capitul. si Papa. eod. titul. lib. 6. Rebuff. in praxi titul. de differ. inter priuileg. & rescript. num. 11. & in specie tradunt Horat. Lucius in tract. de priuileg. scholar. priuileg. 98. limit. 1. ac Gregor. Tolos. in instit. nou. rei benef. c. 7. sub nu. 12. Et quamuis Alexander Moneta in tract. de distribut. quotid. par. 2. q. 10. nu. 24. & infra in hoc quodammodo aliter sentire videatur, ego tamen id habeo pro absolute. fertur etiã Sac. Conc. Trid. Congregatione illud declarare in eum, qui sequitur modum videlicet Congregatio censuit Canonicum absentem studiorum causa percipere quidem fructus præbendæ, nõ autem distributiones quotidianas, quod si in huiusmodi distributionibus

bus omnes Capituli redditus consistant, percipere etiā distributiones dempta tertia parte, quae in seruitibus accrescit, nullo autem casu debet esse ipsum Canonicum percipere distributiones missis, aut defunctorū anniuersarijs applicatas, Eadem Sacra Congreg. declarans c. 3. Conc. Trid. sess. 21. de ref. (referente Gonzalez in pract. 5. 7. nu. 79.) censuit dicens sic. Absentia causa studiorū, etiā obtenta a Sede Apostolica, nō excusat ab amissione istius tertiae partis detractae, sicut nec excusat ab amissione ceterarū distributionum quotidianarū: quae ne praecedenti declarationi aduersetur, in hunc sensum accipienda est. Et de Canonico Sacrae Scripturae Lectore in qualibet ecclesia iuxta formam c. 1. Conc. Trid. sess. 5. de ref. habendo idem Doctor nu. 180. subnectit eiusdem Sacrae Congregationis declarationem sub his verbis, Idē censendū est de docentibus in ecclesijs qui quamuis a seruitio chori absentes essent, possunt percipere fructus suorum canonicatum, exceptis quotidianis distributionibus, sed ex gratia diebus, quibus legunt habēdi sunt, sicut praesentes in choro & inseruiētes non modo illis horis, ut si mane legunt pro horis matutinis, & Missa solenni, sed etiā pro toto die, ut declarauit S. D. N. Greg. XIII. Et licet Domini de Grass in decis. 2. sub tit. de praeb. & decis. vn. nu. 8. sub tit. de cle. nō resid. voluerint, quod distributiones quotidianae etiam dicantur, quamuis solutio semel tantum certo tempore fiat, non autem in dies singulos, vel horas, quando tamen in solutione habetur respectus ad seruitium singularum horarum canonicorum, cui dicto annuit et Mandos de Signat. grat. tit. Pensiones vers. Distributiones quotidianae & in cōs. 13. nu. 3. illud intelligendum est, ut sint tales improprie sumpta secundum distinctionē a D. Authore praebita. Accedit praeterea, iuxta eosdē terminos fuisse per Dominos de Rota in vna Salamantina canonicatus, & praeben. conclusum teste Caputaquesi decis. 29. par. 2. nempe quod in condemnatione fructuum perceptorum per iudicē facta, licet non comprehendantur distributiones quotidianae, quae dantur interessenti, lūs qualibet hora pro seruitio personali, ille vero, quae fiunt in fine anni pro seruitio facto etiam vnius diei debeantur, & in sententiā veniant: quod vltimum scilicet An. Canonicus in lite quam super Canonicatu patiebatur, succumbens, cōdemnatus ad relaxandos fructus colligantia die mota litis, dicta condemnatio se extendat ad distributiones quotidianas, tangit etiam Alex. Mon. in praalleg. tract. par. 1. q. 6. nu. 16. & diserte explicat Gonzalez loco superius indicato nu. 55. & infra.

Verum reuocatur in dubium, an ut canonicus ex causa studij absens possit legitime fructus percipere, sine necessaria licentia sui Episcopi. Respondeo quod receptio sententiae se habet in negatiuam partem, quam etiam tenet Nauar. in Man. ca. 25. num. 121. imo quod de consuetudine fere vniuersali huiusmodi licentia non petatur, nec requiratur, post Pan. in c. tua. sub num. 5. de cler. non resid. affirmant Rebuff. in pract. tit. de dispen. de non resid. num. 25. Mandos. de signat. grat. verbo Indultum percipiendi fructus & c. & Greg. Tolos. loco praalleg. sub numero 10. & ratio est, quia ius eam concedit in cap. fin. de magistr. Conc. Trid. sess. 5. de ref. cap. 1. final. & frustra precib. impetratur, quod iure communi conceditur in l. 1. C. de thesaur. lib. 10. Limitatur ut Episcopi licentia requiratur, quando conferret se ad prostrandum alias sententias, praeter illas Sacrae Theologiae, vel iuris Pontificij, nisi in contrarium vigeret consuetudo Nauar. loco cit. Lopez ad Diaz. in pract. cano. crim. cap. 52.

Prædictam conclusionem videlicet non requiri Episcopi licentiā, & consensum propter absentia causa studij, intellige ad effectum lucrificandi fructus, secus tñ quo ad discessum, seu se absentandū ab ecclesia, tum ne proprius Prælatus contemni videatur, tum etiā quia ipse Episcopus cognoscere, & ad iudicare habet, an ab
 jentia -

sentia sit pro causa studij, quanto tēpore duratura, & ad quam scientiam adipiscēdam, qui etiam tanquam superior licentiandi arbitrari debet, an sit habilis siue aptus ad discendū, ne illi ingenium, & natura repugnent, ac resistant, aut in loco ad quē se transferre destinauerit, regatur, & uigeat generale studium, ad text. in c. 2. ubi Doc. de priuil. in 6. an minus competens studiorum exercitium c. tua de cler. nō resid. Item Episcopus attendere debet qualitatem status ipsius ecclesie ne propter talem discessum graue detrimentū patiatur in cultu diuino ex ministrorum defectu arg. text. in c. pen. de cler. non resid. Pan. in d. cap. tua sub numer. 5. & Alex. Mon. in præcit. tract. par. 2. q. 14 sub num. 27. quam licentiam si sine causa proprius Prelatus concedere denegaret, tunc potest haberi recursus ad superiorem, ut eum compellat ad illam dandam, idem Pan. in c. relatum. num. 6. & in eo c. tua. nu. 3. ubi etiam Card. Zab. q. 4. de cler. non resid.

Et quoniam hæc concessio est limitata ad certum tempus scilicet ad quinquennium, & non ultra d. c. si. non otiose dubitatur, quid si dictum tempus ab Episcopo prorogetur. Respondeo, quod hæc Episcopi licentia nihil operatur, ita sane sacra censuit Congregatio his verbis videlicet. Licentia, ut quis abesse possit causa studij, a seruitio sue Ecclesie, uel sui Canonatus non suffragatur ultra quinquennium impetrata a die, quo capit studere, quam declarationem refert Lopez ubi supra, & Rodrig. in sum. par. 2. c. 38. Num autem Canonici, ut prædicto indulto percipiendi fructus in absentia gaudeant, possint eodem tempore in studio esse ultra duos, ex eodem collegio uidentur Host. Panor. & alij in ca. ad audientiam. de cler. non resid. quib. adde Horat. Lucium d. priuil. 98. limit. 2.

Prædicta amplia, ut in tantum sit priuilegiata, ac prerogatiua digna absentiaratione studiorum suscepta, quod in hoc casu non tenetur Canonicus loco sui Vicarij, seu substituti relinquere, tum quia defectus ipsius absentis potest suppleri per alios de Capitulo tum quia contingere possit, quod detracta portione substituti nihil sibi remaueret. Panor. in ca. licet. nu. 9. de præb. Nec omnino Ecclesia dicitur non seruire, (inquit Oldr. cons. 220. num. 3.) qui proficiendo in studio, literarum parat se ut ipsi, imo & uniuersali Ecclesie possit existere fructuosus arg. text. in cap. cum ex eo. de elect. in 6.

Limita ut non sufficiat Canonico ad hoc ut huius priuilegij commodo potiri possit, in studio morari, & scholas ingredi, qui re ipsa nō proficeret, operamque daret, ut addisceret sed otiose uineret, ita sentire uideatur Abbas ind. c. fin. nu. 6. & Felyu. sub nu. 2. & in specie Alber. de Rosate loquens contra eos, qui uadunt ad studium, non causa studendi, sed ut habeant fructus beneficiorum, sine labore residentia in l. & qui data opera. sub nu. 1. ff. ex quib. caus. maior. & c. sfortia. Oddo. in tract. de resilio in integ. par. 1. q. 7. art. 14. num. 131.

Item limita in Parochis, qui hodie post Conc. Trid. Sess. 23. de ref. c. 1. S. eadem omnino, non possunt studiorum causa absentiam facere, nec Ordinarij talem licentiam eis concedere, ut declarauit Sacra eiusdem Conc. Congregatio relata per Hieron. Gonzalez in comment. ad 8. reg. Canc. gl. 6. num. 351. sic dicens. Obiuentibus Parochiales Ecclesias post Conc. Trid. studendi licentia, ac in absentia studiorum causa fructus percipiendi, non datur. Et potest, esse ratio secundum præf. Doc. nā cū hodie parochiales Ecclesie provideantur per concursus, presupponitur, quod ille, qui tamquam idoneior Parochialem ecclesiam per concursum alios superando affectus fuerit, iam prius ita studuerit, quod studiorum causa abesse necesse non sit, & ideo cessat occasio absentia, ne sub hoc prætextu seruitiū deserviat. Hinc Pius 4. quadam sua constituit. Roma in Cancellaria Apost. publicata die 24. Nouemb.

1564. fol. 83 r. in Bullar. declaravit, quod dispensationes de non residendo, & beneficiorum fructibus percipiendo ratione Studii non valeant sine consensu ordinario- rum, vt sequitur.

Sanctissimus in Christo Pater, & dominus noster D. Pius diuina providentia Papa iij. ad cuius aures nuper peruenit, non nullos curata vel alios factos ordi- nes, aut personalem residentiam requirentia beneficia obtinentes sub pretextu, quod literis operam dare cupiebant, post confirmationem Conc. Trid. per san- ctitatem suam factam, & publicatam secum, vt literarum studio in loco, ubi il- lud vigeat generale, actu insistendo ratione beneficiorum, per eos obtentorū hu- iusmodi vsque ad quinquennium, vel aliud tempus tunc expressum, dummodo infra primum illius annū subdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoueri mi- nime tenerentur, & iam iidem interim, quam alij, etiam ad eosdem ordines, vel eorum aliquem, seu aliquos promoti, quod similiter studentes beneficijs per eos obtentis, vel Vicarios idoneos, per locorum Ordinarios etiam congrua fructuū beneficiorum huiusmodi portione illis assignata, vel alias deputandos in diui- nis deseruendo, animarum curam illis imminentem exercendo, & alia incum- bentia onera supportando, sive ad simile tempus personaliter in eisdem benefi- cijs residere non tenerentur; nihilominus inter ea omnes eorundem beneficio- rum fructus percipere possent, per ordinariam Sanctitatis sue signaturam seu Pœnitentiarię sue officium dispensari, vbiq; pariter indulgeri obtinuerunt, nul- lum in his, vel fraudi, vel circumuentioni locum, præsertim quo ad absentes a Ro- mana Curia, de quorum qualitatibus facilis notitia haberi non potest, quantum humana ratione prouideri potest, relinquere volens, Conc. etiam Trid. Decretis in harendo huiusmodi dispensationes, & indulta inactenus concessa, actam ip- sius Pœnitentiarię, quam Apostolicas, & alias desuper confectas, & conficien- das literas, processusque habitos, & habendos, per eandem dictis, absentibus nul- latenus suffragari, nisi singulorum Ordinariorū locorum, in quibus singula be- neficia huiusmodi consistunt, consensus gratis præstandus ad id accedat, Apo- stolica auctoritate declaravit, decernens irritum, & c.

In questione illa, An scilicet priuilegium, quo gaudent duo Canonici existē- tes in Episcopi obsequio, vt lucrari possint fructus in absentia, extendatur ad alios clericos inferiores non canonicos, dicimus, quod licet quidam Doctores affir- matius sentiant, dummodo interueniat ipsius Episcopi dispensatio, hoc tamen non ita indistincte a Dominis de Rota admittitur, scilicet quando solum occu- parentur in seruitio personali ipsius Episcopi, sed ita demum si alterum duorum concurrat, vel scilicet utilitas in specie illius ecclesię, de cuius fructibus lucrandis quaritur ex Io. And. in cap. 1. sub num. 4. de cler. non resid. in 6. Pateus decisio. 194. in fin. lib. 3. vel vrgens necessitas ipsius Episcopi ex Panor. in d. cap. ad au- dientiam, sub num. 8. & Nau. etiam addit, & ecclesia non indigeat seruitio, diffe- rentiæ ratio assignatur, cum non sit tanta communio inter Episcopum, & cleri- cos inferiores, sicut est inter Episcopum, & Canonicos, qui sunt membra corpo- ris eius ad text. in cap. requisisti, de testam. accedit etiam, quia cum hæc sit ma- teria damnosa ecclesiis, cum per talem subtractionem diminuat cultus di- uinus, potius est restringenda, quam relaxanda. Abb. in c. cum dilectus nu. 7. de cler. non resi.

Item propositionem illam, quæ se habet, non debere canonicos absentes distri- butiones quotidianas percipere, nisi diuinis officijs intersint, amplia, & primo

Ses. 23.
c. 1. de
ref.

Cap. de
cetero.
etc. ad
audien-
tiã. de
cle. nō
resid.

De.
222. di-
uersi
par. 2.

Cap. 1.
de cle.
nō ref.
in 6.

proce-

procedere etiam per illud spacium trium mensium, quo (iuxta decretum Conc. Trid. sessio. 24. de ref. capit. 12. §. præterea) ab esse licet, etiam si consuetudo esset in contrarium, sicuti censuit Sacra Congreg. referente Paris. lib. 1. de resign. benef. q. 10. num. 65. Secundo amplia ut nec liceat Capitulo aliquo prætextu prædictas distributiones quotidianas donare, aut remittere ei, qui ab ecclesia seruitio absuerit, quinimo cum, qui illas receperit teneri ad restitutionem, nec illas suas facere posse prout fertur eandem Sacram Congregationem declarasse, & colligitur ex eodem text. Concilii ibi. s. (quavis collusione aut remissione exclusâ,) sequitur Menoch. in addit. ad casum 429. num. 6. de arbit. iud. ad quod vide Nauar. notab. examinantem ac limitantem in miscellan. 56. de orat. Ceterum in quibus casibus principalis assertio limitanda foret, deque aliis ad hanc materiam pertinentibus post Doctores, & præsertim Philip. Prob. in d. c. 1. Adde Petr. Duen. in tract. regul. & fallent regula 206. Couar. lib. 3. var. resol. c. 13. Nauar. in cons. 9. & sequ. de cler. non resid. in antiq. & Hoied. in tract. de benef. incomparib. par. 1. c. 17.

Quæ vero sint iustæ causæ excusantes a personali residentia, & ex quibus licitum sit per substitutum deservire, plures enumerantur per Io. de Sylu. in tracta. de benef. par. 4. q. 6. & post eum de illis agunt Rebus. Lopez, & Hoieda locis citat. Inter quas potissima, & rationalis reputatur, quando graues superuenirent inimicitia, ita ut non possit parochus sine vitæ discrimine in beneficio residere, glo. in cap. fin. ver. excusationem, de cler. non resid. qua inimicitiarum causa durante poterit per annum ab ecclesia parochiali abesse de licentia Episcopi, qui idoneum Vicarium constituere debet, ut dictæ ecclesiæ inserviat, assignata ei de illius fructibus congruenti mercede ex declaratione Sacræ Congregationis relata a Lopez ubi supra, & interim debet ipse Episcopus partes suas interponere, ut inimicitia extinguantur, ac animaduertere, an culpa ipsius Parochi factum sit, quo minus inter annum reconciliatio processerit, quia nulli debet suus dolus patrocinari capit. audiuius, de collus. deteg. De signis vero seu coniecturis, ex quibus inter aliquos inimicitia, & odium præsumatur, nouissime scripsit Menoch. in tract. de præsump. lib. 5. præf. 43. Causas autem, ob quas Concil. Trid. sess. 23. de refor. cap. 1. permittit Episcopis in propria ecclesia, & diœcesi non residere, & ad tempus abesse, in gratiam eorundem Episcoporum declarat Tollet. in sum. lib. 5. cap. 4.

Præter Summissas in hoc verbo rursus sciendum est, extare infra scriptas, Sacræ Congreg. Concilii declarationes relatas per Hiero. Gonzalez in commentar. ad reg. 8. Cancell. Romæ impres. gl. 6. nu. 254. & infra, & sunt videlicet: An deficiente Magistro Grammaticæ in ciuitate, possit in ea curatus habitare, relicto idoneo Vicario, & approbato est congrua mercede in parochiali, dummodo solennibus diebus interire congregatio censuit non posse.

Item an Episcopo liceat pro cathedralis Ecclesiæ seruitio, & item suo, aliquem ex curatis suæ Diœcesis ex ipsorum Ecclesiis, constituto in illis idoneo Vicario, ad certa negotia adhibere, qui quando in huiusmodi sunt seruitio, a suis ecclesiis minime abesse censentur; congregatio censuit non licere. Et iterum.

An si Episcopus indicauerit expedire, uti opera alicuius curati pro Secretario, vel pro Vicario foraneo, possit abesse, vel excusetur a residentia, dummodo cura suæ ecclesiæ diligenter exerceatur, Congregatio censuit non posse.

Item Episcopus non potest uti opera parochi in visitatione, vel alia opera suæ

Dicecesis, nisi pro tempore duorum mensium a Concilio permissio, & idoneus Vicarius deputetur.

Item Inquisitoris, vel Subcollectoris Apostolici officium exercens, a residentia parochiali non excusatur.

Item obtinens parochialem ecclesiam per prouisionem Sedis Apostolicæ, & habens liberam curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & prouentuum ad dictam ecclesiam parochialem pertinentium, possessionem, licet in limine ad præ possessionis prædictæ mota sit fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur ad residentiam in dicta ecclesia.

Itē, An Cappellani coadiutores Rectorū parochialium instituti auctoritate Apostolica teneantur ad personalem residentiam, ut Rectores ipsi? Congregatio censuit teneri. Quam declarationem narrat idem Doctor in præcit. commen. glo. 4. §. 9. nu. 16. qui etiam inferius. num. 30. attestatur eandem Sacram Concilii Trid. Congregationem censuisse, quod, propter deputationem coadiutoris, parochus cui datus est coadiutor, non poterit abesse a residentia. Nam parochus illiterato, qui suo muneri minus habilis est, potest episcopus coadiutorem dare, iuxta formam decreti Concilii Triden. sess. 21. de ref. capit. 6. qui si tunc abesse poterit, sequeretur, quod melioris conditionis esset stultus, quam peritus, contra text. in cap. eum, qui de præben. lib. 6. & vide etiam supra in verbo, distributiones quotidiana.

Ante publicationem Concilii Trid. Pius Quartus edidit Constitutionem super Residentia Episcopali Romæ publicatam die 13. Septembris, 1560. fol. 678. in Bullar. incip.

De salute gregis Domini nobis ex alto commissi, attentius cogitantes, ad ea libenter intendimus, per quæ grex ipse continua suorum eum eo residentia Pastorum præseruetur a noxiis, & in deuium prolapsus ad rectitudinis tramitem reducatur, ut pastores ipsi residentiam ipsam, prout tenentur commodius facere, ac circa ipsius gregis curam libentius, ac feruentius inuigilare, & illum ab errorum præcipitijs præseruare, ac in fide orthodoxa, & deuotione nostra continere valeant opem, & operam efficaces impetimus prout rerum, & temporum qualitate pensata conspiciamus in Domino salubriter expedire. Hinc est, quod nos Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblata petitionis instantiam sed de nostra mera deliberatione; Vniuersos, singulos venerabiles fratres nostros Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas ab Ecclesijs, & dicecesibus suis absentes in virtute sanctæ obedientiæ ac sub interdicti ingressus Ecclesiæ pœna, eo ipso, absque alia declaratione incurrenda distincte præcipiendo monemus, ut omnibus postpositis quanto citius, in Romana Curia videlicet moram trahentes, intra vnum extra eam vero in Italia intra duos, extra vero Italiã existentes, intra quatuor menses a die publicationis præsentium in locis infra scriptis faciendam computandos, se itinere committere, & legitimis itineribus ad ecclesias, seu dicec. suas proficisci, & sese personaliter conferre, ac ibidem, ut tenentur, residere, & pastorale officium exercere debeant. Si quis autem a Patriarchali, Primatiali, Metropolitanæ, seu Cathedrali Ecclesiæ tibi quocunque titulo nomine, seu iure commissæ, quacunque illa dignitate, gradu, & præminetia præfulgeant, legitimo impedimento, seu iustis, & rationabilibus causis cessantibus sex mensibus continuis extra suam Dicec. morando abfuerit quarta partis fructuum vnius anni fabricæ Ecclesiæ, & pauperibus loci per superiorem ecclesiasticum applicandorum pœnam ipso iure incurrat. Quod si per alios

Pius. 4.

Conc.
Trid. sess.
6. de
res. c. 1.
& sess.
23. de
res. c. 10.

sex mēses in huiusmodi absentia perseverauerit, aliam quartam partem fructū similiter applicandam, eo ipso amittat; crescente vero contumacia, ut seniori factorum canonum censura subiciatur, Metropolitan. suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitan. vero absentem, suffraganeus Episcopus antiquior residens sub pœna interdicti ingressus Ecclesiæ ipso iure incurrenda, in sua tres menses literas, vel nuncium Romano Pontifici denunciare teneatur, qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior, aut minor contumacia exegerit, supremæ sedis auctoritate animaduertere, & Ecclesijs ipsis de Pastoribus vtilioribus providere poterit, sicut in Domino noverit salubriter expedire. Eosdem autem Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, & Episcopos mandatis nostris parentes, & apud suas Ecclesias, seu in earum Dioc. personaliter residentes specialibus favoribus & gratijs prosequi volentes, ut liberius, & cōmodius eorum officio fungi valeant, eis, & eorum, cuilibet, ut quando resederint etiam prætextu quorumcunque delictorū & excessuum etiam atrociorum, etiam, hæresis, & læsæ Maiestatis. criminum per eos quomodolibet commissorum, ad comparandum personaliter in Rom. Curia per quoscunque iudices ordinarios, vel delegatos etiam S. R. E. Cardinales, nisi vigore specialis commissionis manu nostro, vel Romani Pontificis pro tempore existentis signatæ trahi aut citari non possint, nec debeant, atque aliter factas citationes, & censuras in eis appostas, ac inde secuta quacunque nulla, & irrita, ac nullius roboris & momenti fore, ac eos minime efficere, aut arctare statum & ordinatum. Nec non eos, & quemlibet ab omnibus & singulis decimis, subsidijs, & alijs oneribus ordinarijs, & extraordinarijs, quomodolibet nuncupatis, per nos & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac Sedem Apostolicam etiam Motu proprio & ex certa scientia, etiam ad instantiam Regum & Principum quomodolibet, & ex qua vis etiam quantumvis urgentissima iustissima ac pia, & necessaria causa etiam pro defensione fidei Catholicæ ratione dictarum ecclesiarum nunc, & pro tempore impostis, illorumque solutione, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, ex simili scientia penitus, & omnino eximimus, & liberamus, nec ad id a Dilectis filiis modernis, & pro tempore existentibus S. R. E. Camerario, nec non Camera Apostolica Thesaurario, Præsidentibus, & clericis, ac decimarum, subsidiorum, & aliorum onerum huiusmodi collectoribus, & subcollectoribus, seu exactoribus, & commissarijs ad id pro tempore deputatis etiam vigore quorumcunque privilegiorum, indulgentiarum, & literarum, etiam præsentibus derogantium, ac illarum totum tenorē de verbo, ad verbum exprimentium eis quomodolibet concessorum, & concedendorum cogi, seu compelli, & ob non solutionem huiusmodi aliquas sententias, censuras, & pœnas incurriere posse decernimus, illisque & quibusvis alijs in virtute sanctæ obedientie, & sub nostre indignationis, nec non excommunicationis aut suspensionis, ac privationis suorum officiorum, & beneficiorum, quæ obtinent, & pro tempore obtinebunt, eo ipso incurrendis pœnis, ne eosdem Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas sic in dictis Ecclesijs, vel earum Dioc. residentes, quæ in his resederint, ut præfertur, ad solutionem decimarum subsidiorum, & onerum prælatorum cogere, ac propter illorum non solutionem excommunicationis, aut alias sententias, censuras, & pœnas promulgare quomodo audeant, seu presumant districtus inhibemus. Et in super eis eorum Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & Patriarchis, sic, ut præmittitur, residentibus, vira privilegia, & indulta eis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam, & Generalia Concilia, & Cancellaria

Cōc. Tr.
sess. 6. de
ref. c. 2.
& sess.
7. de re-
for. c. 14.
& sess.
25. de
regul.

ria Apostolica Regulas concessa, quae in suo robore permanere volumus, tanquam a dicta Sede delegati in quibuscuque civilibus, criminalibus, vel mixtis causis contra quoscunque clericos saeculares particulares, etiam extra eorum monasteria, seu regularia loca degentes quomodolibet exemptos auctoritate nostra procedere, & causas ipsas cognoscere, sineque debito terminare ac quicquid terminauerint exequi, & observari facere, ipsosque exemptos pro tempore delinquentes iuxta eorum excessus, & delicta punire, corrigere, & omnem iurisdictionem in eos exercere, omniaque alia, & singula in praemissis, & circa ea quomodolibet necessaria, & opportuna, quae nosmet facere, exercere, & exequi possemus in omnibus, & per omnia facere exercere, & exequi libere & licite valeant, plenam, & liberam licentiam, ac facultatem, auctoritate, & tenore praedictis concedimus, & indulgemus. Decernentes ab eorum ordinationibus, interlocutionibus, & decretis ante diffinitivam sententiam, vel vim diffinitivae habentem, & ubi agitur de morum correctione nullatenus, etiam ad nos, & Sedem Apostolicam appellari posse, & nihilominus per appellationes quoscunque contra praesentium tenorem quomodolibet interpositas minime causas devolui, aut etiam per quasvis inhibitiones etiam cum quibusvis censuris, & poenis eis a quibusvis ordinariis iudicibus, vel delegatis forsitan faciendas, illarum ulteriolem cognitionem, & executionem, & ubi de morum correctione agitur etiam legitimam executionem minime impediri, aut censuris, & poenas huiusmodi ligari, aut irretiri censere. Sicque in praemissis, &c. Non obstantibus &c.

Dispositio huius Constitutionis est conformis d. Concilii citatis in margine. Quo publicato in anno 1564. Idem Pius IV. pro executione decretorum d. concilii contra non residentes alteram edidit Constitutionem Romae publicatam die 14. Decemb. 1564. fol. 83. Incip.

In suprema militantis Ecclesiae specula, meritis, licet insufficientibus divina dispositione constituti, cunctos non solum vigilantiae nostrae commissos dominicos greges, sed etiam singulorum pastorum suorum actus intensa nostrae mentis acie collustrantes studium efficacem, operamque sedulam ad hoc omnino statuiamus adhibere, ut quemadmodum operosum Sac. Conc. Trid. progressum felicemque exitum, Domino cooperante, praestitimus; Ita sanctissima huius decreta, ipsorum praesertim, qui in Apostolica sollicitudinis partem vocati sunt Pastorum officium concernentia non repide, neque dissimulanter exequamur. Sane licet in concilio praefato saluberrima fuerit ordinatione decretum quod omnes, & singuli Venerabiles fratres nostri Patriarchae, Primates Archiepiscopi, & Episcopi, & alii beneficiarii apud ecclesias sponfas suas residere teneantur non nulli tamen (quod non sine animi nostri dolore referimus) adeo sui, gregumque, quos deperditos, Saluator noster proprio sanguine redimere dignatus est sibi creditorum obliti sunt ut etiam nunc in alma vrbe vel alibi commoerentes, & sacro sancta spiritualis matrimonii inter eos, suasque ecclesias solenniter contracti iura confundentes, sponfas suas in longa quasi viduitate relictas, ac praedictas ecclesias quomodocunque sibi concessas inuisere, & apud illas, ut probos, & prouidos patres familias decet, residere non curent, in perditionem animarum suarum, & subditorum suorum, ac perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum. Nos hanc illorum contumaciam alicuius, etiam temporalis poenae metu frangendam, & seu conuincendam esse censentes; Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolica potestatis plenitudine, omnibus, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis praefatis, ac

cap. 3.
S. Nec
liceat.
& ses.
24. de
ref.

gen. c.
II.

Cöcil.

Tri. ses.

13. de

refor.

ca. 1.

& ses.

24. de

refor.

gen. c.

10. &

20. ses.

22. de

refor.

c. 1.

aliis quibuscunque, etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu, vel præminentia præfulgentibus, prædictas ecclesias in commendam, vel administrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & aliis quibuscunque beneficiatis curam animarum habentibus, qui iuxta decreti super residentia in concilio prædicto promulgati tenorem, personalem in suis ecclesiis residentiam facere tenerentur, in virtute sanctæ obedientiæ, & ultra pœnas in dicto decreto Concilii contentas, etiam sub priuationis eorum a regimine, & administratione ecclesiarum suarum, ac aliis nostris, & pro tempore existentis Romani Pontificis successoris nostri arbitrio imponendis pœnis, districtè præcipiendo per Apostolica scripta mandamus, quatenus omni mora cessante in eisdem suis ecclesiis iuxta formam, & tenorem dicti concilii personaliter resideant; Et nihilominus si quos mandato nostro huiusmodi, quod absit, non parere contigerit, ne etiã tales absentes melioris in hac parte conditionis quã ceteri in suis ecclesiis residentes existant; hac nostra perpetuo valitura sanctione præsentis statuimus, & ordinamus, quod deinceps omnia, & singula mobilia, immobilia, etiam in Vrbe, vel eius districtu existentia, & se mouentia, res, & bona iura, & actiones cuiuscunque qualitatis, & quantitatis, & valoris, ac ubicunque locorũ consistant ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos & alios quoscunque, etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu, præminentia præfulgentes, Ecclesias prædictas in titulum, vel commendam, siue administratione, aut alio quouis nomine obtinentes, & alios quoscunque beneficiatos curam animarum habentes, qui extra prædictas ecclesias, ac diceceses, etiã in Romana Curia, a ut alibi degentes, & iuxta decretum, formam Concilii huiusmodi non residentes decesserint, pertinẽtia, & per illos suarum ecclesiarum, ac quorumcunque Monasteriorum, prioratum, Præpositurarum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura secularium, & regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, reddituum, & prouentuum ecclesiasticorum, nec nõ pensionum annuarum sibi super similibus fructibus, redditibus, & prouentibus reueruaturum, & assignatarum occasione querita, etiã si facultatem specialem de illis, aut eorum parte testandi, & alias libere disponendi a nobis, & quibuscunque aliis Romanis Pontificibus, prædecessoribus, & successoribus nostris etiã cum clausulis, quæ facultates huiusmodi reuocari non queant, aliisque irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum literarum desuper confectarum de rebus, & bonis huiusmodi iamque disposuerint, tanquam spolia ad Cameram Apostolicam legitime pertineant. Liceatque dilectis filiis modernis, & pro tempore existentis commissario nostro generali, & suis, dictæque Camera deputatis in euentum decessus huiusmodi solitum inuentarium super rebus, & bonis præfatis cõficere, illaque prout de reliquis clericorum spoliis fieri solet, ad dilecti filii nostri moderni, & pro tempore existentis Generalis Thesaurarii manus redigere, dictæque Camera applicare cuiusvis licentia desuper minime requisita. Ac facultates, & desuper confectas literas prædictas, etiam motu, & scientia similibus etiam in recompensam laborum, & obsequiorum, etiam nobis, & Ecclesiæ Romanæ dictæque Sedi impensorum, quomodolibet concessas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes in euentum obitus huiusmodi etiam si in Vrbe, aut eius districtu, vel alibi extra suas ecclesias, ut præfertur, contigerit ex nũne, pro ut ex tunc, & contra, in dictæ contumaciæ pœnam eiusdem potestatis plenitudine, & tenore reuocamus, cassamus, & annullamus; Ac tam eas, quam earum prætextu quomodolibet pro tempore condita, factaque testamenta, codicillos, legata, donationes, & alias dispo-

dispositiones quaslibet, etiam ad pias causas, vel in remunerationem seruitiorum nulla, inualida, nulliusque roboris, vel momenti fore, neque cuiquam contra præsentium tenorem suffragari. Et sic per quoscunque iudices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales in quavis instantia, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis alias iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid secus a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem nostris, & Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum ordinationibus, reservationibus, & decretis, quo ad Prælatorum, & aliorum beneficiorum, etiam in suis Ecclesijs aut Diœc. residentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus, & extendimus ad habentes ecclesias in Urbis districtu, ibique residentes, & decedentes spolia Camera Apostolicæ applicata hæcenus emanatis nullatenus præiudicare, neque quicquam in eis alterare intendimus, sed ea in suo robore, vt antea manere volumus, præterquam quo ad eos, qui in suis ecclesijs iuxta formam prædicti Concilij resederint, & specialem licentiam testandi habuerint: hanc enim tantum saluam eis esse volumus, ita vt generalis licentia testandi eis quidem residentibus minime suffragetur, sed sola speciali si quam habuerint, tueri se possint. Ceterum &c. Non obstan. &c.

REVERENTIA DIVINORVM OFFICIORVM.
& Ecclesiarum.

PRÆTER Summissas sciendum est, quod vltra disposita in c. decet, de immunit. eccles. in 6. & in decreto Concilij Triden. de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ, incip. Quanta cura, vers. Ab Ecclesijs vero, &c. adest Constitutio Pii V. fol. 924 in Bullar. incipien. Cum primum. § Vt igitur.

PRÆTER Summissas sciendum est, quod contra illicita in Ecclesijs facientes, vltra pœnas per sacros Canones, & leges ciuiles comminatas; sunt aliæ pœnæ statuta per Constitutionem Pii V. sub dat. Romæ Kal. Aprilis 1566. incip. Cum primum §.

Vt igitur Deo Optimo Maximo, gloriosæ Virgini, & Sanctis omnibus debitus honor deferatur, Gregorii Decimi prædecessoris nostri Constitutionem innovantes, ac statuta Trid. Concilio obseruari volentes, statuimus, & ordinamus, vt ad Ecclesias sit humilis, & deuotus ingressus, quieta conuersatio, deuotis orationibus insistant, & omnes genibus flexis Sanctissimum Sacramentum adorent, ad nomen Iesu Christi Domini nostri cum exhibitione reuerentiæ caput inclinent, nullus in dictis Ecclesijs seditionem faciat, tumultum excitet, clamores moueat, impetumque committat, cessent vana, sedæ, & profana colloquia, risus immoderati, & strepitus omnes iudiciorum, & alia quęcunq; diuinum officium perturbare possunt. Nullus intra Ecclesias deambulare audeat, siue præsumat, dum celebratur Sacra Missarum mysteria, & alia diuina officia. Qui vero prædicta petulanti animo contempserint, præter diuinæ vltionis acrimoniam, nostri quoque arbitrii pœnas incurrant, quæ omnia locorum quoque Ordinarii in suis Ecclesijs facient obseruari. Quicunque vero in Ecclesijs, dum ibi Sacrificium Missæ, & diuina celebratur officia, ac verbum Dei prædicatur, de ambulare, vociferari, aut verso tergo ad Sanctissimum Sacramentum irreuerenter sedere, aut aliquid, quod scandalum generet, aut diuina perturbet officia facere præsumperit, pœnam viginti quinque

ducatorū incurret, præter alias arbitrio nostro imponēdas, & moderandas penas & qui non habebat in aere, luet in corpore aut exilio multabitur. Qui vero in Ecclesijs cum mulieribus impudicis, siue etiam honestis colloquium scurtile habuerit, aut alios in honestos actus fecerit, viginti quinque ducatorum pœnam incurrat, & carceris per mensem. Qui in Ecclesijs, vt supra, obscœnis, & honestis habuerit, decem aureorum pœna mulctetur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus præterea omnibus, & singulis Cathedralium, Collegiatarum, & Parochialium Ecclesiarum Capitulis, Rectoribus, Vicariis, Sacristis Oltiariis, & aliis ipsarum Custodibus, quatenus præfatos omnes in Ecclesijs delinquentes admo- neant, & vt in eis verita fieri non permittant, vel saltem ipsis Ordinariis, vel Officialibus nostris puniendos deferant, quod si facere neglexerint, pœnam duorum aureorum vice qualibet incurrent.

Pauperes quoque Mendicantes, seu eleemosynas petentes per Ecclesias tem- pore Missarum, prædicationum, aliorumque diuinorum officiorum non sinant, sed eos ad valuas Ecclesiarum stare faciant, sub pœnam duorum aureorum Capitulis infligenda pro qualibet vice nisi eos eijci curauerint, & Parochi dimidij aurei. Religiosis etiam claustralibus, siue regularibus præcipimus in virtute Sanctæ obedentiæ, vt in Ecclesijs suis deputent aliquem, qui tales eijciat, & si negligentes fuerint, grauiſſime ab Ordinario corripiantur, quod si illi parere recusauerint, grauiſſimas pœnas incurrent, & pro qualitate personarum etiam cor- poraliter punientur arbitrio nostro, siue Superiorum, & vt in ecclesijs nihil in- decens relinquatur ijdem provideant vt capse omnes, & deposita seu alia cada- uerum conditoria super terram existentia omnino amoueantur prout alias statutum fuit, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collo- centur.

Sequitur Edictum de non fabricando in Ecclesijs, neque in earum porticis, de non sepeliendis mortuis, nisi in cœmeterijs, ac tumbis, nec non de fenestris Eccle- sijs introsipientibus remouendis, ac remurandis.

Iacobus miseratione Diuina tituli S. Mariæ in Cosmedin S. R. E. Presbyter Cardin. Sabellus S. D. N. PP. in alma Vrbe, eiusque districtu, ac suburbis Vic- Generalis,

Vniuersis, & singulis Patriarchalium, & Collegiatarum Parochialium, & alia- rum dictæ Vrbs, & suburbiorum Ecclesiarum Archipresbyteris, Canonicis, Præ- positis, Rectoribus, & quorumuis Monasteriorum, & Conuentuum cuiuscunq; Ordinis in eadem Vrbe, & suburbis existen. Abbatibus, Prioribus, & Guardia- nis, Capitulis, & Præpositis, Hospitaliumque, & Confraternitatum, aliorumque priorum locorum Custodibus, Gubernatoribus, & Administratoribus, seu quo- uis alio nomine nuncupatis, ne de cetero sub ducentorum ducatorum auri, to- tiens contrauentum fuerit persoluendorum mandati executiui, & in iuris substi- dium excommunicationis, aliisque censuris Ecclesiasticis arbitrio imponendis, erogandis pœnis audeant, siue præsumant, aut aliquis eorum audeat, siue præsu- mat per se, vel alium, seu alios, in dictis eorum Ecclesijs, & porticis fabricare, nec fabricari facere et ex causa cappellarum, altarum, & sepulchrorum construendo- rû, seu aliquid innouare, aut innouari facere, vel permittere, minusque quibusuis personis cuiuscunq; status, gradus, & conditionis existentium, licentiam in di- ctis eorum Ecclesijs, & porticis fabricandi, vel fabricari faciendi, aut aliquid in- nouandi, vt supra concedere, sine nostra expressa licentia in scriptis obtenta, ne- que.

que supra dictas Ecclesias, & porticus, cœmeteria, aliquas stantias, mansiones vel habitationes cōstruere, & cōstrui facere, aut id permittere, vel illas ad vsum priuatum concedere. Minusque mortuos, nisi tantum in cœmeterijs, tumbis, siue sepulchris ad huiusmodi officium fabricatis sepelire, vel sepeliri facere, vel id permittere; eosdemque prænominatos omnes requirimus, & monemus, quod infra quindecim dierum spacium a publicatione præsentium die computandum, sub similibus pœnis debeant, & quilibet eorum debeat quascunque fenestras domorum vicinarum, & contiguarum Ecclesijs supradictis etiam ipsorum introspicientes dictas Ecclesias remouisse, obturasse, remurasse, remouerique, obturari, & remurari fecisse, nec non infra terminum prædictum, vbi cœmeteria desunt, ubas, siue sepulturas communes in dictis eorum Ecclesijs ad sepeliendum capaces, & sufficientes, locis tamen prius per nos, seu nostrum Vicegerentem, assignatis, cōstruxisse, & cōstrui fecisse. Alioquin ad prænominatas, & alias arbitrio nostro reseruatæ pœnas contra inobedientes, & præmissa non obseruantes, procedere curabimus, volumus autem, & decernimus, quod præsentibus in locis solitis affixis, & publicatis, ita eorum quemlibet arctet executio, perinde, ac si personaliter intimati fuissent. In quorum fidem &c. Datum Romæ, in ædibus nostris, sub anno a Natiuitate D.N. Iesu Christi millesimo quingentesimo sexagesimo sexto. Indictione nona, die vero vicesima octaua mensis Nouembris Pontificatus Sanctissimi in Christo P. & D. N. D. Pii Diuina prouidentia Papa. V. Anno. 1.

A. Binarinus Vicegerens.

Triphon Victorellus Notarius.

Quamuis præfatum edictum sit locale sub hoc verbo apte locandum censuimus, cum sit valde decens, vt quæ in Alina verbe Romana omnium Magistræ obseruantur, ab alijs in occurrentibus casibus imitentur.

Sciendum est etiam, quod quæ sanctissime ob honorem Dei, & vt Ecclesijs, sacrisque templis debita habeatur reuerentia, per antiquos Canones introducta, & statuta est immunitas quod ad tutelam personarum ad eas confugientium, vt inde per vim extrahi non possint, neque debeant pro d. immunitatis renouatione, ac obseruatiã, nouissima emanauit Põtificia Cõstitutio sel. mem. Gregorii XIII. publicata Romæ die 28. Maii. 1591. tenoris sequen.

Cum alias nonnulli prædecessores, nostri, & præsertim felic. record. Sixtus Papa V. nec non Pius etiam Quintus, sancto zelo ducti diuersas facultates, & indulgentias, extrahendi, etiam casibus quibusdam a iure non permissis ex Ecclesijs criminosos, & delinquentes, compluribus secularibus principib. eorumque Curijs, & Magistratibus sub varijs modis, & formis concesserint, prout in illis plenius continetur. Experientia postmodum docuit, tum ob diuersitatem, & differentiam huiusmodi indultorum, tum quia plerique eorundem Principum Ministri, ex hoc ipso illa diuersimode, etiam latius quam parerat, & ad suum libitum interpretandi occasionem arripuerunt, illisque abuti ceperunt, subortam esse non mediocrem in aliquibus locis libertatis, & immunitatis Ecclesiasticę perturbatiõnem, & confusionem, alias vero ne ipsos quidem laicos indultis huiusmodi uti voluisse, aut potuisse, quod populis inueterata erga Ecclesias reuerentiã deuotis, & afcuetis, scandali potius, quam quietis occasiõẽ præberet, illud etiã absurdũ saepe

c. minor. cũ duobus seque. 17. q. 4. c. inter alia c. Ecclesijs. c. si. de im ecclis.

Greg. 14.

numero secutum est, vt infirma interdum conditionis laici non modo iuris, sed etiam literarum penitus ignari, & imperiti, dum quasi potestates, aut ministri Curiae secularis in aliquo castro, aut oppidulo iurisdictionem exercebant, facultatem, & indultorum huiusmodi limites longe excesserint, eaque suo arbitratu in sensus minus rectos, & ab intentione concedentis omnino alienos detorserint, & illorum praetextu, quicquid sibi in mentem venit attentare praesumpserint in graue iurisdictionis, & immunitatis Ecclesiasticae praedictorum, locorum, & personarum diuino cultui dicatarum contemptum, ipsius Diuinae Maiestatis offensam, & scandalum plurimorum. Quare pro commisso nobis a Domino Pastoralis officii munere, praedictis absurdis, & scandalis obuiare, ac differentia huiusmodi ad vniuersam regulam reducere, omnemque dubitandi ac perperam interpretandi occasionem dilucida declaratione submouere, abusus tollere, & ne Ecclesiastica iura plane conueniantur, & negligantur, opportune providere decreuimus prout etiam dictus Sixtus Praedecessor noster eisdem de causis motus statuere decreuerat, licet morte praeventus hoc adimplere nequiverit; ita tamen vt quando praesens temporum calamitas, & nimia, quae iam inualuit peruersorum hominum malitia id exposcit, aliquid, etiam ad terrorem delinquentium, & ad coercenda illorum facinora ultra id, quod praesca illa maiorum nostrorum disciplina, & vetus factorum Canonum norma praescripserat in quibusdam casibus congrua moderatione adhibita, permittamus. Hac itaque nostra perpetuo valitura Constitutione, omnia, & quaecunque priuilegia, indulta, & gratias, tam per praedictum Sixtum ac Pium Quintum, quam alios quoscumque nostros praedecessores, aut nosmet ipsos, Sedemque Apostolicam, eiusue Legatos, super abducendis, vel extrahendis ab Ecclesiis, Monasterijs, Sacellis, domibus regularibus, & secularibus locisue sacris, aut Religiosis, aliisque in talibus a iure permissis hominibus certorum tunc expressorum, vel non expressorum criminum reis, aut fraudulentis decoctoribus, etiam in odium certorum delictorum, & pro bono, pace, & quiete publica, & causis urgentissimis, ac necessariis, & aequipollentibus, talibus in iure expressis, atque ex paritate, identitate, aut maiornate rationis extensis, perpetuo, vel ad certum nondum elapsum tempus, seu ad vitam alicuius Principis, aut beneplacitum, seu alias quomodolibet concessa, etiam iteratis, aut multiplicatis, vicibus, approbata, & innouata ac vsu recepta, literasque Apostolicas sub plumbo, aut in forma Breuis, seu alias quomodocunque desuper confectas, quarum tenores hic habere volumus pro expressis, ac ad verbum insertis subiecta penitus omni differentia, ita ad vnam tantum formam reducimus, & moderamus, vt laici ad Ecclesias, locaque Sacra, & Religiosa praedicta confugientibus, si fuerint publici latrones, viarumque grassatores, qui itinera frequentata, vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insidiis egrediuntur, aut depopulatores agrorum quique homicidia, & mutilationes membrorum in ipsis Ecclesiis, earumue cemeiteriis committere non verentur, aut qui proditorie proximum suum occiderint, aut assassini, vel haereticis, aut laesae Maiestatis in personam ipsiusmet Principis rei, immunitas Ecclesiastica non suffragetur, Sed vniuersis, & singulis Venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, ceterisque Ecclesiarum & Monasteriorum Praelatis tam secularibus, quam cuiusvis Ordinis Regularibus districte praecipiendo mandamus, & praecipimus, vt laicos in casibus praedictis delinquentes, ad eorum Ecclesias, Monasteria, domos, & alia loca supradicta Sacra, seu Religiosa respectiue confugientes & in eis se recipientes, atque morantes, qui praedicta delicta, eorumue aliquod iudicio suo commisisse videbuntur.

debentur, quando a Curia seculari fuerint requisiti, & quilibet eorum fuerit requisitus, ministris, & officialibus Curiae secularis, absque irregularitatis nota, aut alicuius censurae Ecclesiasticae incursum, tradi, & consignari curent, & faciant, & quilibet eorum curet, & faciat. Ne autem Curia secularis, praedicta Ministri facultate illos per se, & propria auctoritate extrahendi, & abducendi sibi olim, ut praefertur attributa, & per praesentes revocata, abutiantur, volumus, dictaque auctoritate decernimus, & declaramus, ut Curia secularis, eiusque Iudices, & officiales, ab Ecclesiis, Monasteriis, locisque sacris praedictis laicum aliquem, ut praefertur, delinquentem in nullo, sex casibus supradictis sine expressa licentia Episcopi, vel eius officialis, & cum interuentu persona ecclesiasticae ab eo auctoritatem habentes ad quos solos, & non alios Episcopis inferiores, etiam si alias Ordinarii sint, aut nullius Dioecesis, aut Conservatores ab hac Sede specialiter, vel generaliter deputati praedictam licentiam dandi facultas pertineat; Occurrente autem casu in loco exempto, & nullius Dioecesis, tunc Episcopum viciniorum devotatur hac cognitio, & non ad alios; capere, extrahere, aut incarcerare non possint, nisi eo casu quo ipse Episcopus, & dictae personae ecclesiasticae requisita illos in delictis superius expressis culpabiles tradere, aut capturae, carcerationi interuenire, & assistere recusauerint; tuncque reuerentiae Ecclesiae, & locis sacris debita memores praedictos delinquentes minori quod id fieri poterit cum scandalo, & tumultu, extrahere curent. Quodque delinquentes laici praedicti, postquam ut praefertur, ab Ecclesiis, locisque sacris extracti, & capti fuerint, ad carceres Curiae Ecclesiasticae reponi, & inibi sub tuto, & firmo carcere, ac opportuna custodia data illis, si opus fuerit, per Curiam secularem, detineri debeant, nec inde extrahi, Curiaeque seculari praedictae consignari, nec tradi possint, nisi cognito prius per Episcopum, seu ab eo deputatum, an ipsi vere crimina superius expressa commiserint, tuncque demum de mandato Episcopi per Iudicem Ecclesiasticum Curiae seculari, quacunque appellatione postposita, confignoentur. De crimine vero heretico cognitio ad forum Ecclesiasticum tota pertineat, neque in ea Curia secularis se quoquomodo intromittant; sicuti etiam prohibemus, ne contra ecclesiasticas personas seculares, aut cuiusvis Ordinis, vel Militiae, etiam Sancti Iohannis Hierosolymitani regulares, quoquomodo, etiam vigore praedictorum privilegiorum, indultorum, aut concessionum, quae omnia ad terminos Iuris per praesentes reducimus, procedant, aut se intromittant; illasque ab Ecclesiis, Monasteriis, Domibus, locisque sacris aut religiosis, etiam in casibus in hac Constitutione expressis, extrahere, abducere, capere, carcerare, aut cognoscere de criminibus ad forum Ecclesiasticum pertinentibus, alias, quam de iure, & per privilegia eiusdem Ordinis, aut Militiae concessa permittitur, quomodolibet praesumant. Quod si quis quacunque dignitate, & auctoritate praeditus, praemissorum, aut alio quouis praetextu, quicquam praeter, aut contra huius nostrae Constitutionis tenorem attentare praesumpserit, declaramus cum ipso facto, censuras, & poenas easdem incurtere, quae contra libertatis, iuris, & immunitatis Ecclesiasticae violatores, per sacros Canones, & Consiliorum generalium, nostrorumque praedecessorum Constitutiones sunt promulgatae, sicque per quoscunque Iudices, &c. Non obstantibus, &cet.

De hac materia praeter Doctores tam Civitatis, quem Canonistas, variis in locis tractantes, Summistas in verbo Immunitas, Boer. decis. 109. & seq. a Hofque quamplures, amplum, & aureum de ea elucubrauit tractatum Regemias de Conni,

Gonni, & post eum scripserunt Didac. Couar. doctissime lib. 2. var. resol. cap. 20. Julius Clar. in pract. crim. §. fin. quest. 30. Nauar. in man. c. 23. num. 17. & infra aliqua Menoch. in tract. de præsumpt. lib. 5. præsump. 10. Anastasius Germonius lib. 3. de factorum immunitatibus. c. 16. Roderic. in sum. par. 1. c. 155. & tom. 2. q. regular. q. 50. art. 3. præfatam inibi Constitutionem recitans Salaman. impress. & nostris temporibus diffuse Prosper Farinac. in sua praxi crimin. par. 1. tit. de carceribus. q. 28. per totum.

De seruo confugiente ad ecclesiam est rex. in c. inter alia. in fin. de immuni. ecclesie quem amplia, vt si confugerit ad Urbem possit libertate donari per Constitutionem Pii V. tenoris sequentis. fol. 948. in Bullatio.

Pius Papa V. Motu proprio, & c. Dignum, & rationi congruum esse videtur vt ea, quæ ex veteri instituto officium Senatus Camerae Urbis, & ipsius Conseruatores consueuerunt, vel alias illis concessa existunt, munimine Apostolicæ superioritatis in posterum roborentur, & in vsum, si ad hoc non existant, reducantur. Nos liquidem, qui etiam in minoribus constituti semper, & continue Romanum populum paterno dilectionis amore prosequuti sumus, & ipsius priuilegia, ea maxime, quæ Christiano populo necessaria, & vtilia esse videntur confirmare desideramus. Fel. Recor. Pauli Papæ III. prædecessoris nostri, qui per suas in forma Breuis literas ipsos Conseruatores, & populū in facultate, & priuilegio mancipia quæque Sclauos vulgariter nuncupata, qui baptizati, & Christiani prius facti fuerint, ad Senatus Camerae ipsius Urbis officium, ac illius Conseruatores pro eorum libertate confugientia, prout ex veteri consuetudine hæctenus, vt ipse prædecessor narrauerat, Conseruatores præfati tum ex speciali priuilegio Pontificali, tum imperiali potestate ab aspectu seruitutis iugo liberandi facultatem habuerant, etiam si lapsu temporis deperdita fuissent, redintegrauit, vestigiis inherendo, motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine eosdem Conseruatores pro tempore existentes speciali fauore prosequentes, ac literas Apostolicas Pauli prædecessoris, ac si de verbo ad verbum infererentur pro expressis habentes, illasque in totum iuxta illarum tenorem confirmantes, ipsos Conseruatores, ac officium Senatus Camerae Urbis in iurisdictionem, facultatem, & potestatem mancipia quæcunque sub iugo seruitutis quomodolibet allegata ad huiusmodi Senatus Camerae Urbis officium pro tempore existen. ac ipsius Urbis Conseruatores confugientia, ac libertatem acclamantia, per eosdem Conseruatores libertate donare, & Romani Ciues, liberique homines effici possint, prout ipse Paulus prædecessor redintegrauerat, redintegramus, ac pro potiori cautela de nouo damus, concedimus, & gratiose impertimur. Itaque mancipia, seu Sclauos eadem, quæ ab eisdem in posterum liberabuntur, pro liberis hominibus, & Romanis ciuibus in omnibus, & per omnia vbique haberi, teneri, & reputari debere, Dantes, & Concedentes eisdem mancipiis, sic vt præfertur ab eisdem Conseruatoribus liberatis facultatem in iudiciis contra quascunque personas standi, contrahendi, testandi, & alia faciendi, quæ ceteri ciues Romani liberi homines facere consueuerunt, & faciunt, & ea in omnibus, & per omnia habere, & libera esse decernimus, volumus, & mandamus, ac ex nunc, pro ut ex tunc, & e contra omni iuri cuiuslibet statutorum, consuetudinum, & aliorum contrariorum rigore penitus reiectis liberamus, & sic in præmissis omnibus per quoscunq.

quoscunque tam ordinarios, quam delegatos etiam quacunque iurisdictione fungentes iudices, & personas, sublata, eis, & eorum cuiuslibet quavis aliter iudicandi, sententiandi, & diffiniendi facultate, potestate, & auctoritate, iudicari, sententiarum, & diffiniri debere, ac quicquid secus scienter, vel ignoranter contra presentium tenorem fieri, & attentari contigerit irritum, & inane decernentes: non obstantibus Mōu proprio, & seu literis forsan desuper per viam decreti, vel alias per d. ctum Paulum predecessores sub Dat. Romę apud Sanctum Petrum Quinto idus Nouembrii anno Pontificatus sui Quinto decimo supradictarū suarum litterarum in forma Breuis etiam forsan ad instantiam dicti Populi Romani decretis, derogatorijs, ac quibusvis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non dicta vobis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia reboratis statutis, & consuetudinibus, reformationibus, & decretis, ac quibusvis privilegijs, indulgijs, & literis Apostolicis in genere vel in specie per quoscunque alios Romanos Pontifices predecessores nostros tam sub plumbo, quam in forma breuis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis etiam irritantibus, & alijs in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, tenores illorum, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso infereretur, presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanentis, ac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, ac omnibus illis, quę dictis predecessor voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem, quod sola signatura presentium sufficiat, & vbiq; in iudicio, & extra fidem faciat, regula contraria non obstante, seu si videbitur, literę desuper per Breue nostrum, seu sub plumbo, aut alias, prout melius videbitur expediri possint, & quia ad illos seruos duntaxat, qui antea vt praefertur sacro baptismatis lauro mediante Christiani facti fuerint, & non de alijs. Datum Romę apud Sanctum Marcum. Quinto idus septembris Anno primo.

S E Q V E S T R V M .

PRÆTER Summistis sciebndum est, quod Pius Quartus tradidit facultatē iudicibus lite pendente, decernendi sequestra, super fructibus beneficiorum Sedi Apostolicę reservatorum, siue affectuorum, & ordinaria, vel alia auctoritate nulliter collatorum, adiciendo pœnas desuper litigantium, vt per eius Constitutionem Romę in Cancellaria Apostolica publicatam die 26. Octobris 1560. fol. 896. in Bul. incip. Sanctissimus, & infra.

Hac sua perpetuo valitura Constitutione statuit, & ordinavit, quod quoties in antea aliquem super quouis beneficio ecclesiastico, vt praefertur, reservato, seu affecto, & dicta auctoritate, vel alias nulliter collato, tam in dicta curia, quam extra eam litigare contigerit, & iudici ordinario, seu cui causa desuper commissa fuerit, etiam summarie, & extrajudicialiter, quantum sibi pro rei qualitate sufficere parte legitime citata videbitur, constiterit beneficium ipsum in dictis mensibus vacauisse, aut alias, vt praefertur, reservatum, seu affectum, & nihilominus ordinaria, seu alia auctoritate nulliter collatum, & indebite detentum existere, idem Index reproducta citatione, fructus, redditus, & prouentus beneficiorū

sic, &c.